

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

АБ ЧЫМ ПІШУЦЬ
ЧЫТАЧЫ?

6

ЯК РАСПАЗНАЦЬ
КОКЛЮШ?

13

ЗВЯЗДА

6 САКАВІКА 2024 г.
СЕРАДА
№ 47 (30181)

МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ

КОРАТКА

- Канстытуцыйны Суд прыняў пасланне Прэзідэнта і Нацыянальнаму сходу.
- «Вялікі камень» з пачатку дзейнасці заплаціў у бюджэт больш за \$120 млн падаткаў.
- Крутой заявіў аб высокай выніковасці ад правядзення дзён абласцей Беларусі на ВДНГ у Маскве.
- Беларускія прадпрыемствы прадстаўляюць патэнцыял на дзвюх найбуйнейшых выставах у ПАР.
- Дэлегацыя УС Беларусі ў Ісламабадзе ўдзельнічае ў семінары па ваеннай медыцыне.
- Беларускія фігурысты заваявалі дзве медалі ў «Кубку Дружбы» ў Саранску.

«НЯМА ТЫХ ВЫШЫНЬ, ЯКІХ НЕ ДАСЯГНУЛІ Б БЕЛАРУСКІ!»

За што Прэзідэнт удзячны жанчынам і якія задачы ставіць перад імі — перадсвяточная размова на важныя тэмы

Фота: БелТА

Больш за 170 тысяч жанчын, якія займаюцца палітыкай, выхоўваюць і вучаць дзяцей, ратуюць людзей, адказваюць за эканоміку, забяспечваюць бяспеку, пішуць кнігі, кормяць усю краіну, ствараюць творы мастацтва, клапаціцца аб жывёлах і робяць усё, што толькі магчыма. Шэраг рэспубліканскіх акцый, накіраваных на захаванне традыцыйных каштоўнасцяў беларусаў, сотні дабрачынных мерапрыемстваў і тысячы карысных сустрэч. Грамадскае аб'яднанне «Беларускі саюз жанчын» сёння — маладая квінтэная арганізацыя, якая займаецца стваральнай працай. З яе найлепшымі прадстаўніцамі з усёй краіны сустрэўся Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка.

СВЯТА 8 САКАВІКА СТАЛА САПРАЎДЫ ЁСЕНАРОДНЫМ

Аляксандр Лукашэнка адразу падкрэсліў, што гатовы да шчырай і адкрытай размовы. «Гэта не проста заява. Вы ведаеце нашу сістэму ўлады: калі аб нечым дамовімся, гэта абавязкова будзе рэалізавана ў нашай краіне. Таму сённяшняя сустрэча, магчыма, дзесьці будзе вызначальнай», — сказаў ён. Прэзідэнт прызнаўся, што першыя хвіліны сустрэчы (прысутныя жанчыны шчы-

ра віталі кіраўніка дзяржавы) яго нават сканфузілі: «Я, вядома, разумею, што жанчыны да мяне добра ставяцца, таму што я ваш самы заўзятый прыхільнік і чалавек далёка не ідэальны, але выключна адданы жанчыне. Лічу, што наша прырода нікога больш дасканалага не стварыла, чым жанчыну. Гэта мае цвёрдае перакананне». Таксама Аляксандр Лукашэнка расказаў, што ў свой час узначальваў арганізацыю, дзе было 1200 жанчын. Ён адначыў выключны адданасць і шчырасць жанчын.

СТАР. 2-3

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр ЗАНИМОН,
намеснік начальніка
Галоўнага ўпраўлення
Дзяржаўтаінспекцыі МУС:

«Мы запыталі інфармацыю ў буйных сэрвісаў, якія даюць у арэнду як веласіпеды, так і сродкі персанальнай мабільнасці. За апошнія два-тры гады колькасць карыстальнікаў і паездак навялічылася ў два разы. Расціць і продажы веласіпедаў і СПМ. Людзі паступова прыходзяць да таго, што веласіпед становіцца паўнацэнным транспартам. Гэта добра з пункту гледжання разгрузкі транспартных патокаў, памяншэння выкіду ў атмасферу шкодных рэчываў і фарміравання ў людзей культуры здаровага ладу жыцця».

Бахтавар САФАРЗАДА:

Эксклюзіў

«ТАДЖЫКІСТАН І БЕЛАРУСЬ ЗВЯЗАЕ ДАЎНЯЯ МОЦНАЯ ДРУЖБА»

Беларусь і Таджыкістан добра ведаюць магчымасці адно аднаго, а паміж народамі, таксама як і лідарамі дзяржаў, склаліся даўнія дружалюбныя і даверныя адносіны. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў на сустрэчы з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Таджыкістана ў Беларусі Бахтаварам Сафарзадай. Прычым павязі сяброўства і братэрства паміж нашымі краінамі ніколі не перарываліся, адзначыў беларускі лідар. Чаго ўдалося дасягнуць за амаль тры дзесяцігоддзі двухбаковага супрацоўніцтва, якія кірункі ўзаемадзеяння можна вызначыць як стратэгічныя, калі ў Мінску з'явіцца Гандлёвы дом «Таджыкістан», у эксклюзіўным інтэрв'ю газеце «Звязда» расказаў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Таджыкістан у Рэспубліцы Беларусь Бахтавар Сафарзада.

СТАР. 4

Фота: Руслан ПРАСЕЦКАГА

СПАЛІЎ ТРАВУ — ЗГАРЭЛА ВЁСКА

Што трэба ведаць, каб навідзенне парадку на зямлі не скончылася трагедыяй

Не паспее выглянуць першае вясновае сонца, як людзі, асабліва ў сельскай мясцовасці, бяруцца наводзіць парадак на зямлі. Зграбаюць апалае восенскае лісце, якое не прыбралі да першага снегу, абразваюць сухія галінкі кустоў і дрэў, улазяць у кветнікі, дзе работы таксама хапае. Зтым смецце, якое сабралі за дзень, а можа, і тыдзень, паліць. Толькі далёка не заўсёды робяць гэта правільна.

СТАР. 5

Фота: Нікітэла абласнага ўпраўлення МЧС

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

Падпішыся на «Звязду» — і выйграй карысны приз!

Ідзе падпіска на II квартал 2024 года

ВЯСНА І ЛЕТА — З ЛЮБІМАЙ ГАЗЕТАЙ!

«НЯМА ТЫХ ВЫШЫНЬ, ЯКІХ

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар.

«Рыхтуючыся да гэтай сустрэчы, я думаю: а чаму вы да гэтага часу не сталі партыяй? Не-не, я вас не штурхаю. Вы ведаеце маё стаўленне да партыйнага будаўніцтва: усё павінна быць натуральна, усё павінна расцець. Ніякіх там праўладных і іншых партый — партыі павінны выкрасці талізавацца самі, калі мы сапраўды жадаем, каб у будучыні ў нас былі сапраўдныя партыі, — заўважыў Прэзідэнт. — Мне здаецца, калі б жаночая партыя была ў нас, ёй проста б сапернікаў не было. Роўных проста б не было. Я гэта шчыра гавару. А ў той жа час падумаў: а, у прынцыпе, нашошта, калі людзі не вельмі ўспрымаюць партыі? Вы і так аказваеце каласальны ўплыў, удзельнічаеце ва ўсіх палітычных і іншых працэсах».

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што на працягу многіх гадоў у Беларусі захоўваецца традыцыя вінашаваць любімых, моцных, мужных, прыгожых, надзейных у першыя дні вясны. «Свята 8 Сакавіка стала для нас сапраўды ўсенародным, — адзначаў ён. — Гэта не толькі магчымае павіншаваць жанчын і падзякаваць ім за разамненне і адданасць, дабрыві і чуласць. Гэта яшчэ адна нагода задумацца аб іх ролі ў грамадстве, адказаць на пытанні, ці ўсё мы зрабілі, каб нашы маці і жонкі, сёстры і дачкі былі шчаслівыя, і што яшчэ трэба зрабіць, каб любімая Беларусь была прыгажэйшай і магла адпавядаць прыгажосці нашай жанчыны».

Аляксандр Лукашэнка перакананы, што прыгажэйшыя за беларускіх жанчын няма ў свеце. Ён расказаў, што за гады прэзідэнцтва бачыў шмат жанчын на розных кантынентах, але беларускія жанчыны — найлепшыя і найпрыгажэйшыя. «Гэта маё перакананне па жыцці», — сказаў ён.

Прэзідэнт расказаў, што прыняў запрашэнне Беларускага саюза жанчын парамуляваць на важныя тэмы напярэдняй 8 Сакавіка, бо менавіта жанчыны, якія прысутнічалі ў зале, і яшчэ 170 тысяч актыву БСЖ, асабліва востра адчуваюць адказнасць за лёс сваёй краіны, хвалююцца за яе будучыню. «Гэта бяспрэчна. Вы тут на першым месцы. Вы і толькі вы з'яўляецеся ў авангардзе гэтага патрыятычнага руху. Менавіта вы любіце так сваю краіну, Радзіму, як ні хто іншы», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Па яго словах, гэтым ёсць адвяденае тлумачэнне: «Будучыня любой краіны ў моладзі і ў дзяцях. Таму вы хочаце, каб у нас было ціха, спакойна і наша краіна квітнела. Будучыня дзяржавы — гэта будучыня нашых дзетак. Таму так важны ваш жаночы погляд на развіццё грамадства».

СТАЎЛЕННЕ ДА ЖАНЧЫНЫ І НАШЫМ ГРАМАДСТВЕ АСАБЛІВАЕ

Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што Беларускі саюз жанчын — аднагодак незалежнасці. Ён расказаў, што памятае першую сустрэчу ў 1996 годзе, калі адкрылі сталічны Цэнтр сацыяльнай падтрымкі Беларускага саюза жанчын. Пасля чаго такія ўстановы былі створаны па ўсёй краіне. І падобных ініцыятыў за гэтыя гады было нямяла. Саюз развіваўся і сталаў разам з нашай дзяржаўнасцю. «Жаночы рух за паравуальна кароткі час дадаў, стаў той сілай, з якой нельга не лічыцца. Вы былі і застаецеся адным са стаўпоў грамадзянскай супольнасці», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Па яго словах, вынікі мінулай выбарчай кампаніі — таму пацвярджае: жанчыны складаюць трэцю дэпутатаў парламента, а тысячы прадстаўніц прыгожага полу абраны ў маскоўскія Саветы дэпутатаў. «Многія сёння тут, у гэтай зале. І я вас віншую з гэтым даверам нашага народа», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. З наданнем канстытуцыйнага статусу Усебеларускаму народнаму сходу ўзрос і статус БСЖ. Саюз атрымаў права дэлегаваць у склад УНС сваіх найлепшых прадстаўнікоў.

«Стаўленне да жанчын і нашым грамадстве асаблівае. Гэтым ёсць тлумачэнне. Яно з нашай гісторыі. Беларускае жанчына нароўні з мужчынамі падзяліла цяжар ваен-

нага перыяду. Ратавала параненых на полі бою, працавала ў тыле, аказвала дапамогу партызанскаму руху, у падпольным руху ўдзельнічала. Ёй выпала нялёгка доля аднаўлення рэспублікі ў пасляваенныя гады. Страціўшы на фронце мужоў, бацькоў, сыноў, набылі бабулі і маці знайшлі ў сабе сілы адраджаць краіну нанова. І трэба мець на ўвазе, што на гэтым кавалку зямлі, дзе размешчана наша Беларусь, увогуле мужыкоў не засталася: усё былі знішчаны, ці на фронце, ці ў партызанах, ці ў падполлі. І наша зямля палітая потам і крывёю вашых папярэдніц, жанчын. Калі зноў стала пытанне захавання дзяржавы, вы, знешне такія пшчотныя, далікатныя і раўныя, аказаліся цвярдзейшыя за сталь. І ў гэтым былі прыкладам для нас, мужчын. Мы проста не мелі права быць слабейшымі, не маглі здрадзіць вам. Дзякуючы чаму высталі і разам перамаглі. Дзякуючы гэтым мы і ёсць мужыкі», — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт звярнуў увагу на тэлепраект БСЖ «Беларуская Super — жанчына», прысвечаны найлепшым прадстаўніцам гэтай грамадскай арганізацыі. «Беларускія жанчыны — сапраўдныя працаўніцы. Вы ўносіце значны ўклад у эканоміку краіны, рэалізуюеце сябе ва ўсіх галінах, у тым ліку ў высокатэхналагічных і інавацыйных сектарах. Няма тых вышынь, якіх не дасягнулі б беларускі! Ужо зусім хутка наша суайчынніца адправіцца ў космас. Ёсць сферы, дзе мужчынам складана, а часам і немагчыма перасягнуць жанчын. Без вашага дзейнага ўдзелу было б проста немагчымым развіццё найважнейшых для грамадства сфер — медыцыны і адукацыі», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Па яго словах, жанчыны — найлепшы доктар, бо лянчэнне — гэта не толькі скальпель і лекі, а ў першую чаргу пшчотныя вочы жанчын, у тым ліку калі прыходзіць да ўрача.

«Нашы жанчыны-творцы не толькі спрашаюць паўсядзённыя задачы, але і спраўляюцца з буйнымі праектамі, ініцыруюць і ўвасабляюць у жыццё новыя ідэі. Жанчыны іграюць важную ролю ва ўмацаванні міру і бяспекі (калі б не вы, мужыкі б ужо даўно ваяваць пачалі, у тым ліку ў Беларусі), міжнацыянальнага і міжканфесійнага дыялогу. Я казаў і яшчэ раз паўтараю: вы — наша самая эфектыўная дыпламатычная зброя!» — заявіў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка ганарыцца тым, што ў Беларусі многія жанчыны займаюць высокія пасады ў дзяржаўных органах, грамадскіх арганізацыях, кіруюць прадпрыемствамі. І на кожным участку даказваюць сваю кампетэнтнасць — професіяналізм і адданасць Радзіме. Кіраўнік дзяржавы прызнаўся, што вельмі радуецца, калі жанчына кіруе вялікай арганізацыяй, і ставіцца да такіх жанчын з павагай. «І вельмі шкадую, таму што на яе плечы кладзецца цяжкая праца. Розныя, вядома, ёсць людзі, але я ўпэўнены: у пераважнай большасці жанчын не здрадзіць і не будзе займацца тым, чым мужыкі часам займаюцца, а потым ідуць сядзецца. Вось карупцыянерны срод жанчын практычна няма. Мама празмерная павага, рэспект і давер вам, жанчынам», — адзначыў ён. Таму, па словах Прэзідэнта, усё размовы аб гендарнай няроўнасці для нас неактуальныя. «Становіцца жанчыны ў беларускім грамадстве вызначаецца яе професіяналізмам, адукаванасцю, павагай і чуйнымі адносінамі з боку мужчын. І дзяржава для гэтага стварае адпаведныя ўмовы», — падсумаваў беларускі лідар.

Баланс працоўных і сямейных абавязкаў, стварэнне максімальна камфортных умоў для рэалізацыі сябе і ў кар'еры, і ў ганаровым статусе мамы — адна з прыярытэтных задач, звярнуў увагу Прэзідэнт. Ён падкрэсліў, што жанчынам прадстаўлена права працаваць няпоўны дзень, па гнуткім графіку або дыстанцыйна, напрыклад дома. «Цяпер вы можаце зарабляць і вырашаць хатнія справы, не марнуючы час на дарогу ў

Фота БелТА.

офіс. І гэта толькі пачатак, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Трэба паглядзець на рэжым работы дзіцячых садкоў і падстроіцца пад бацькоў. І падчас вучобы ў школе, асабліва пачатковай, вы павінны быць упэўнены, што дзеці будуць пад наглядом педагогаў да вечара, калі ў гэтым ёсць патрэба».

«НАРАДЖАЙЦЕ І ГАДУЙЦЕ ДЗЯЦЕЙ. А МІР І ДАБРАБЫТ МЫ ЗАБЯСПЕЧЫМ»

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што сапраўднае прызначэнне жанчын на зямлі — мацярынства. «Якія б там ні былі «ружовыя», рознакаляровыя і іншыя на Захадзе (гэтая хвала, можа, ужо і да нас рухаецца, на жаль), акрамя жанчыны, сапраўднага спадчыніца для нас нарадзіць ніхто не зможа. Жанчына-маці не толькі захавальніца сямейнага ачага, але і традыцыйнай асноў нашага грамадства. Выхоўваючы дзяцей падтрымаці, вы ўмацоўваеце дзяржаву, закладваеце надзейны падмурок будучыні Беларусі. Нараджайце, гадуіце, беражыце сваіх дзяцей. А мір і добрабыт мы пастараемся, мы абавязаны вам забяспечыць», — запэўніў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы ведае, што ўсіх маці і тых, хто рыхтуецца імі таго, хвалюе пытанне, ці будзе дзяржава і надалей падтрымліваць мацярынства і дзяцінства. «Вы правільна адчуваеце сутнасць гэтага пытання — гэта вельмі нятанная справа. Мы самая-самая сацыяльная дзяржава. У нас, мусіць, не дзясяткі, а сотні льгот для насельніцтва і першым чынам для жанчын. Сямейны капітал — гэта мільёны долараў. Таму вы тонка адчуваеце: а ці вытрымае дзяржава, ці зможа яна? Смяю запэўніць: пры любых умовах і абставінах дзяржава будзе несці гэту нагрукну. У поўным аб'ёме і, калі трэба, па-за межамі гэтых аб'ёмаў. Будучы выплываецца з тэндэнцыяў да росту дзіцячых дапамогі, ніхто не замахваецца на водпускі па доглядзе дзіцяці. Мы адшукаем патрэбныя сродкі, каб дзіцячым медыцына ішла ў нагу з сусветнай (мы бліжэй да гэтага), а дзіцячыя аздараўленчыя цэнтры былі ўзорам для пераймання», — запэўніў Прэзідэнт. Ён звярнуў увагу, што дапамога дзяржавы вельмі важная для кожнай жанчыны, але не менш важная і падтрымка мужчыны. Таму што мужчына ў сям'і — гэта не толькі матэрыяльнае забеспячэнне, але ў першую чаргу надзейнае плечо ў хатніх абавязках. «Прывучайце да гэтага мужыкоў паціху. Штодзённа і штогадзінна, каб яны ўдзельнічалі ў выхаванні дзяцей, не толькі хлопчыкаў, але і дзяўчынак», — параіў кіраўнік дзяржавы. Ён заўважыў, што па прапанове жанчын устаноўлены новы святочны дзень — Дзень бацькі (21 кастрычніка). «Ён натуральным чынам увайшоў у наша жыццё. І гэта яшчэ адна пацвярджэнне, што мы ўсё робім правільна», — падсумаваў беларускі лідар.

ЖАНОЧАЕ ЗДAROЎЕ І ПРАПАГАНДА СЯМ'І З ДЗЕЦЬМІ

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што калі ўжо Беларускі саюз жанчын запрасіў яго на сур'ёзную размову, то ён хацеў бы прасіць БСЖ узяць пад свой мацярынскі контроль шэраг найважнейшых для нашага грамадства пытанняў.

Найперш — жаночае здароўе. «Слоган аднаго з праектаў БСЖ «Здароўе жан-

чыны — здароўе нацыі» — гэта праўда. Наша краіна прымае беспрэцэдэнтныя меры па ахове мацярынства і дзяцінства, ахове адвадзінны жанчыны падчас цяжарнасці, прадугледжана бясплатнае прадстаўленне працэдур ЭКА, штогадовае дыспансерызацыя. Але ўсе меры дзяржавы дарэўна, калі жанчына сама не будзе беражліва ставіцца да свайго здароўя», — сказаў Прэзідэнт. Ён папрасіў жанчын, як бы ні было складана, якая б ні была занятасць, знаходзіць час на прабежку, расцяжку, прагулку, каб быць і адчуваць сябе здаровым чалавекам.

Другое — прапаганда сям'і з дзецьмі. Па словах кіраўніца дзяржавы, Беларускі саюз жанчын павінен стаць сцяной на шляху прасоўвання ў грамадстве розных сучасных вычварэнняў. «Толькі жанчына, якая зведла радасць мацярынства, ведае, што гэта і ёсць сапраўдны сэнс жыцця. Яго не замяня ні прэстыжныя пасады, ні заморскія курорты. У дзецях — ваш працяг», — канстатаваў ён.

Аляксандр Лукашэнка яшчэ папрасіў жанчын заставацца для мужчын надзейным тылам. «Каб мы, глядзячы на вас, вар'яцелі. І больш нічога не трэба. Мы ўсё потым зробім. Мы зробім усё для таго, каб Беларусь і гэты складаны час не проста выстаяла, але і выйшла з усіх выпрабаванняў мацнейшай, развітой і загартаванай», — канстатаваў ён.

ШЧАСЦЕ ЖАНЧЫНЫ — САМАЯ ВЯЛІКА КАШТОЎНАСЦЬ

Прэзідэнт падкрэсліў, што ва ўсе часы матчына ласка і жаночае каханне захоўвалі Беларусь, засцерагалі ад нягод, лачылі параненыя сэрцы, давалі сэнс жыцця і сілы ў барацьбе ў імя Айчыны. «Калі шчыра, то ўсе мы, мужыкі, жывём у імя і дзеля вас. Вы — наша Радзіма, наш патрыятызм, вы — наша Айчына. І дазваляеце падзякаваць вам за ўклад ва ўмацаванні сям'і і сямейных каштоўнасцяў, за штодзённую працу, міласэрнасць і дабрыві! Няхай кожная з вас, умудроная досведам або толькі ў пачатку свайго жыццёвага шляху, будзе шчасліва. Шчасце жанчыны — самая вялікая каштоўнасць, бо шчасце жанчыны — яно вяртае, яно ўсёабдымнае, пачынаючы ад нашых малышоў і заканчваючы нашай краінай. Няхай у вашых дамах заўсёды пануюць мір, любоў і самае галоўнае — дзіцячы смех. І пажадана не аднаго дзіцяці... ну, траіх... Вось адзінае, што я праціху ад вас», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Асобна Аляксандр Лукашэнка звярнуўся да жанчын, прысутных у зале: «Вы ж не за грошы, бясплатна, несяце гэты патрыятызм. Вы ўсіх нас, і асабліва моладзь, дзяцей, выхоўваеце ў гэтым рэчышчы. Вось гэтая бескарысліваецтва дарагога варты. Я хачу вам за гэта падзякаваць».

На сустрэчы прысутнічалі жанчыны, у якіх ужо ёсць падарункі да 8 Сакавіка, і падарункі непаштоўныя. 15 жанчын атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды з рук Прэзідэнта. Ордэна Маці ўдастоены жанчыны, якія займаюцца рознай справай. Напрыклад, Ганна Гарбакова — хатняя гаспадыня, а Дар'я Леановіч — медыцынская сястра, Марына Цітко — прадавец. Але ім удаецца сумяшчаць працу і сям'ю. Некаторыя маці выхоўваюць дзяцей дома і на працы. Надзея Дзянішчыц, Святлана Зуева, Ірына Курбан працуюць у дзіцячых садках. Беларускія жанчыны ўмеюць будаваць добрую кар'еру. Медалём «За працоўныя заслугі» ўзнагароджаны начальнік галоўнага статыстычнага ўпраўлення Брэсцкай вобласці Вольга Вілаўская, намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце Магілёўскага індустрыяльнага каледжа Наталія Волкава, прафесар кафедры эканамічнай тэорыі Беларускай дзяржаўнай сельгаскадэміі Ларыса Пакуш. Медаль з рук Прэзідэнта атрымалі і намеснік дырэктара — кіраўнік Інстытута прававых даследаванняў Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Алена Сямашка і загадчыца клініка-

НЕ ДАСЯГНУЛІ Ь БЕЛАРУСКІ!»

біяхімічнай лабораторыі галоўнага ваеннага клінічнага медыцынскага цэнтру Узброеных Сіл Таццяна Чырыкава. Беларускім жанчынам няма роўных у справах гуманітарнай накіраванасці. Медальём Францыска Скарыны ўзнагароджаны галоўны балетмайстар трупы Акадэмічнага ансамбля песні і танца Узброеных сіл Анжэла Андрэчак, дырэктар пачатковай школы № 7 горада Брэста Ганна Амелянчук, дырэктар цэнтра дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі «Зурька» горада Мінска Святлана Шматгароўская. Ганаровае званне «Заслужаны настаўнік Рэспублікі Беларусь» прывоена настаўніцы рускай мовы і літаратуры Сноўскай сярэдняй школы Іне Вінікі.

Прэзідэнт заўважыў: «Заўсёды гэта такі нялёгка пратакольна абавязак. Але сёння я атрымаў сапраўднае задавальненне, узнагароджваючы выключна жанчын».

НЯМА БОЛЬШ ВАЖНАГА ПЫТАННЯ, ЧЫМ ПРЫРОСТ НАСЕЛЬНІЦТВА

Падчас сустрэчы актывісткі БСЖ скарысталіся магчымасцю задаць Прэзідэнту пытанні, якія хвалююць многіх беларускіх жанчын, агучыць свае праблемы. Аляксандр Лукашэнка сам папрасіў задаваць яму самыя розныя пытанні, прама і не саромеючыся. «Мяне шкадаваць не трэба», — параіў ён.

Першае пытанне — філасофскае. Інжынер-праграміст з Ваўкавыска спытала ў кіраўніка дзяржавы, якой, на яго думку, павінна быць жанчына: эканомнай гаспадыняй, захавальніцай хатняга ачага і сціплай у зыптах або жыць тут і цяпер. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ў беларускай жанчыны ўсё збалансавана: яна ўмее назапашваць і ўмее свечасова патраціць. «Трэба жыць тут і цяпер, зазіраючы ў будучыню», — даў параду ён. «Дзякуй, Аляксандр Рыгоравіч. Гэта кіраўніцтва да дзеяння, — адражавала старшыня БСЖ Вольга Шпілеўская.

Прадстаўніца Столінскага раёна, дзе жыве больш за дзве тысячы шматдзетных сямей, задала Прэзідэнту пытанне, актуальнае для многіх жанчын. Яна спытала наконце прадаўжэння праграмы сямейнага капіталу, якая паказала сваю эфектыўнасць. З тым, што праграма эфектыўная, пагадзіўся і кіраўнік дзяржавы. І ў пацвярджэнне прывёў лічбы. Калі праграма ўводзілася, у краіне было 63 тысячы шматдзетных сям'яў, цяпер гэты паказчык вырас да 120 тысяч. Па яго словах, з дапамогай гэтай праграмы вырашаецца найважнейшае пытанне.

«Няма больш важнага пытання, чым прырост насельніцтва. У нас з гэтым праблемы. Я часта кажу: 15, а то і 20 мільёнаў наша Беларусь з нашымі працаздольнымі людзьмі, з нашымі рэсурсамі маглі б пракарміць, улічваючы наша геапалітычнае становішча. Нам трэба разгарнуць тэндэнцыю да нараджальнасці», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён заўважыў, што адно дзіця ў сям'і — гэта вельмі мала, іх павінна быць мінімум тры. Таму, паводле слоў беларускага лідара, сёння трэба ўсё зрабіць для падтрымкі шматдзетных сям'яў. Адна з самых вострых праблем — жыллё — ужо вырашана. «Шматдзетная сям'я і жыллё — гэта галоўнае. Калі ёсць дом, значыць, ёсць і сям'я», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Аналагічным чынам вырашаецца пытанне з выдзяленнем жылля вайскоўцам. «Мы павінны, як бы ні было складана, вырашыць праблему жылля для вайскоўцаў. На працягу двух гадоў (я паабяцаў ваенным) мы гэту праблему знімем», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Што датычыцца сямейнага капіталу, то Прэзідэнт адзначыў, што з задавальненнем прыме рашэнне аб прадаўжэнні праграмы. «Адзінае, каб гэтыя грошы паступалі каму трэба», — падкрэсліў ён. Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што грошы, якія выдзяляюцца на дзяцей, павінны і расходувацца на дзяцей. Ён прывёў прыклад са сваёй практыкі, калі даводзілася карміць і апранаць дзяцей нядабрых бацькоў. «Сямейны капітал мы захаваем. Гэта, па-першае, адукацыя, па-другое, здароўе, па-трэцяе, жыллё. Я з гэтага зыходзіў. І хацеў бы,

каб гэтыя грошы былі патрачаны менавіта на гэта. Але больш за ўсё на адукацыю, каб дзеці мелі перспектыву ў гэтым жыцці», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Старшыня БСЖ Вольга Шпілеўская запэўніла, што Беларускі саюз жанчын будзе па меры магчымасці кантраляваць, як выкарыстоўваецца сямейны капітал у праблемных сям'ях, і ўдзяляць ім больш увагі. «Вазьміце, калі ласка, на кантроль і дзейнічайце. Трэба абараніць нашых дзяцей», — сказаў Прэзідэнт.

Студэнтка Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта спытала, якой Прэзідэнт бачыць Беларусь 2035 года. Аляксандр Лукашэнка нагадаў усім вядомы тэзіс, што для беларусаў галоўнае, каб быў мір і спакой. Калі гэта будзе, то і ў Беларусь 2035 года будзе ўсё добра. «Калі гэтага не будзе — не будзе ні пенсій, ні аховы здароўя, і дзяцей не будуць нараджаць. Жанчыне трэба стабільнасць, упэўненасць у заўтрашнім дні. Тады яна будзе нараджаць. Гэта самая галоўная ўмова. А цяжкасці мы пераадолем», — запэўніў кіраўнік дзяржавы.

Кажучы пра будучыню краіны, Аляксандр Лукашэнка быў вельмі шчыры. «Я разумею, што такое Прэзідэнт для Беларусі, пры такой уладзе. Вы адчуваеце небажеспек. Жанчына сапраўды адчувае. Можна, перабіраеце крыху: маўляў, ніхто нас не абароніць, акрамя яго. Ды не, людзей моцных дастаткова. Але праблема ў тым, што мы іх часам не бачым. Паверце, гэта цяжкая ноша. Нездзе ёсць гэтыя людзі. Але яны павінны выйсці на паверхню. Вы павінны ўбачыць свайго чалавека, які вас можа абараніць і не пашкадуе свайго жыцця, як бы пафасна гэта ні гучала», — сказаў ён.

У адзіны дзень галасавання журналісты спыталі ў Аляксандра Лукашэнка, ці будзе ён удзельнічаць у прэзідэнцкіх выбарах 2025 года. Тады ён адказаў станоўча. «Гэта не азначае, што я прыняў рашэнне. Я проста хацеў сказаць: «Ды пайду, супакойцеся». Усё будзе залежаць ад таго, як мы падыдем да гэтых выбараў. А калі аб'явіцца чалавек, якому мы можам даверыцца... Але ўсякае можа быць. Таму мы стварылі УНС, каб вы ведалі. Не для Лукашэнка. Гэта найскладанейшая праца, — заявіў беларускі лідар. — Але гэта маё жыццё. У мяне няма іншага жыцця, акрамя вас. Але, тым не менш, вы павінны разумець: я не вечны. Вы будзеце жыць пры новым прэзідэнце. І гэта вялікая мая задача. Я хачу, каб наша рэспубліка жыла ціха, спакойна і мы жылі на сваёй зямлі і развіваліся».

НІШТО НЕ ЗАМЕНИЦЬ ЖЫВОЕ СЛОВА

Уздзімалася таксама пытанне праасоўвання лічбавых тэхналогій, штучнага інтэлекту ў наша жыццё. Жанчын цікавіла, як існаваць у гэтых умовах. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што Беларусь у плане лічбавізацыі — у авангардзе: шмат гадоў існуе Парк высокіх тэхналогій, на айчынных прадпрыемствах ствараюцца беспільныя аўтамобілі, тэсціруюцца новыя мадэлі. Прэзідэнт заўважыў, што ад лічбавых тэхналогій, штучнага інтэлекту сёння нікуды не падзецца, гэта даніна часу і трэба ёй адпавядаць. «Гэта вялікая выгада, вялікая карысць. Гэта шмат у чым разгружае чалавека. Але, мусіць, яшчэ больш прыносіць бяды ў наша жыццё. Калі мы гэтым не будзем займацца, зоймуцца іншыя. Мы адстанем, нас затопнуць. Але мы заўсёды павінны дакладна разумець, як гэтыя супрацьстаяць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Па яго словах, лічбавізацыя, камп'ютарызацыя — памочнікі сучаснага чалавека. Але яны ніколі не заменіць жывое слова, жывыя зносіны паміж людзьмі.

Шматдзетная маці Інга Станкевіч, якая жыве ў вёсцы і цяпер знаходзіцца ў відпуску паглядзе дзіцяці, падзякавала Аляксандру Лукашэнку за падтрымку на дзяржаўным узроўні шматдзетных сям'яў. Яна расказала, што яе сям'я — фіналіст рэспубліканскага конкурсу «Сям'я года». Па словах Інгі, такія конкурсы згуртоўваюць сем'і, садзейнічаюць захаванню сямейных каштоўнасцяў. Інга таксама падзякавала кіраўніку дзяржавы за тое, што сёння жыццё ў сельскай мясцовасці насычанае і камфортнае для маладых

сем'яў. «Вельмі важная рыса Прэзідэнта, калі ён з высокіх дыпламатычных трыбунаў можа паглядзець на зямлю. Але гэта трэба ведаць — зямное», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка. Ён звярнуў увагу, што сёння ў краіне шмат закінутых вёсак. Кіраўнік дзяржавы заклікаў усіх за зусім невялікі грошы купіць сабе кавалак зямлі ў самым цэнтры Еўропы. Тым больш што на дзяржаўным узроўні прынята рашэнне аб магчымасці купляць за мінімальныя сродкі пакінуць у вёсках дамы, каб гэтыя участкі атрымалі новае жыццё. На гэтых участках можна зрабіць дачу. «Дзяцей туды прывязі, няхай басанож паходзяць па зямлі. Чалавек іншы, калі па зямлі басанож ходзіць, па траве. Гэта для здароўя. Але не ўсе гэта пачулі, — заўважыў кіраўнік дзяржавы. — Пабольш бы такіх людзей было, якія імкнуцца ўзяць сваё». Па словах Аляксандра Лукашэнка, магчымасцю набыць участкі ў вёсках, дзе можна адпачыць ад шуму і мітусні, актыўна карыстаюцца жыхары іншых краін. Варта падключыцца і беларусам. «Займіце сабе кавалак зямлі, які застаецца вам і вашым дзецям», — параіў кіраўнік дзяржавы.

УСЁ ДЗЕ АД СЯМ'І

У сваім выступленні Аляксандр Лукашэнка падкрэсліваў, што БСЖ сёння павінен стаць сцягою на шляху праасоўвання ў грамадства розных сучасных вычарэняў. Намеснік старшыні камісіі па справах непаўналетніх Магілёўскага гарвыканкама Іна Караткевіч спытала, як засцерагчы моладзь ад такіх праяў, як чайлдфры ці нетрадыцыйнае адносіны. «Трэба нараджаць, нараджаць і яшчэ раз нараджаць і арыентаваць на гэта дзяцей... Жанчыны могуць гэтую праблему вырашыць», — адказаў Прэзідэнт. Ён запэўніў, што прапаганда нетрадыцыйных адносін у беларускім грамадстве не будзе. «Мы павінны перш за ўсё ў нашым грамадстве спарадзіць тэндэнцыю неўспрымання. Калі нашы дзеці будуць жыць у шматдзетнай (ці хаця б двое дзетак) сям'і, бацькі будуць кожны раз казаць пра сям'ю, пра ўзаемаадносіны... Усё ў сям'і», — канстатаваў беларускі лідар.

У працяг тэмы ў Прэзідэнта спыталі, ці ёсць неабходнасць у тым, каб рыхтаваць дзяцей да сямейнага жыцця не толькі на факультэўных занятках, але і распрацаваць вучэбную праграму, накіраваную на фарміраванне ў падлеткаў культуры сямейнага жыцця, падрыхтоўку да шлюбу, адказнага бацькоўства. Па словах кіраўніка дзяржавы, усё каштоўнасці павінны закладвацца найперш у сям'і. Традыцыйныя каштоўнасці павінны быць ладам жыцця сямей. Што датычыцца школ, то з іх гэта, на жаль, знікла. Таму Прэзідэнт не супраць, калі будзе вырацавана нейкая праграма пра сямейныя каштоўнасці і падрыхтоўку да сямейнага жыцця. «Толькі я вас прашу: не спадзявайцеся, што мы ў школе павялічым колькасць гадзін. Я прыліхнік таго, каму ў суботу дзеці адпачывалі. Нельга дзяцей перагружаць», — папярэдзіў ён.

***

На памяць аб сустрэчы з актывам Беларускага саюза жанчын Прэзідэнту падарылі пано «Мой старажытны Полацк». Яно выканана ў тэхніцы лапківага шыва, аднаго з найстаражытнейшых традыцыйных рамстваў. Унікальнасць тэхнікі ў тым, што работа выконваецца з кавалачкаў тканіны, якія замацоўваюцца аздобнымі радкамі. У выніку атрымліваецца цэласная мастацкая выява. Полацкія майстры аднымі з першых засвоілі гэта народнае рамство. На пано прадстаўлены куток старажытнага Полацка зімой. Выява самабытнай архітэктуры сплучаецца з велічным вежамі Сафійскага сабора, што надае карціне асаблівы культуралагічны сэнс. Старажытны Полацк — цэнтр Беларускай дзяржаўнасці. Менавіта тры тысяч гадоў таму прападобная Ефрасіння Полацкая паклала пачатак жаночаму руху на беларускіх землях, выбарышы шлях самааадынага служэння Радзіме і людзям, стаўшы прыкладам для ўсіх Беларускага саюза. Аўтар пано — член Беларускага саюза мастаў народнай творчасці Святлана Балтрушэвіч.

Валерыя СЦЯЦКО.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Надзвычайнае становішча аб'яўлена на італьянскай Сіцыліі

Востраў Сіцылія на поўдні Італіі змагаецца з адной з наймацнейшых за амаль 20 гадоў засух. Пасля некалькіх месяцаў толькі рэдкіх дажджоў у рэгіёне нядаўна было аб'яўлена надзвычайнае становішча з-за кліматычнага крызісу, перадае EuropeNews. «Дажджу не так ужо і шмат, і ён не ідзе ў звычайным рэжыме, — адзначаў Дарыя Картабелота, камісар па надзвычайнай сітуацыі з засухай на Сіцыліі. — У вадасховішчах засталася толькі 20 працэнтаў ад агульнага ўзроўню вады, які яны мусілі ўтрымліваць». Але змена клімату — не адзіная прычына воднага крызісу на Сіцыліі. Дрэзнае абслугоўванне плацін і назапашванне глею таксама адыграюць у гэтым ключавую ролю. Сітуацыя сур'ёзная, мясцовыя ўлады адзначаюць, што сотні сям'яў могуць застацца без вады ў бліжэйшыя месяцы, калі новы план па ўвядзенні абмежаванняў на яе спажыванне не будзе рэалізаваны як мага хутчэй. «Нарміраванне вады будзе ўведзена ў больш як 93 муніцыпалітэтах, што закране 850 тысяч жыхароў», — паведаміў Масіма Бурана.

Еўракамсія аштрафавала Apple больш як на 1,8 мільярда еўра

Еўрапейская камісія (ЕК) аштрафавала амерыканскую Apple Inc. больш чым на 1,8 мільярда еўра за злоўжыванне дамінуючым становішчам на рынку музычных стрымінгавых сервісаў для iPhone і iPad, адзначаецца ў прэс-рэлізе ЕК. Рэгулятар выявіў, што Apple ў парушэнне антывамопальнага заканадаўства Еўрасаюза амаль дзесяць гадоў не дазваляла распастроўшчыкам іншых дадаткаў інфармацыя карыстальніку аб больш танных сервісах падпіскі на музыку за межамі App Store. ЕК праводзіла расследаванне ў дачыненні да Apple пасля пачатку скаргі з боку Spotify ў 2019 годзе. Financial Times у лютым са спасылак на крыніцы паведаміла, што рэгулятар аштрафуе вытворцу iPhone і iPad прыкладна на 500 мільёнаў еўра.

У Польшчы выдалі рэкордную колькасць дозволаў на нашэнне зброі

Палкі становіцца ўсё больш узброенымі. У мінулым годзе былі пабыты рэкорд па выдачы дозволаў на нашэнне зброі польскім грамадзянам. Аб гэтым паведаміла газета Rzeczpospolita. Паводле інфармацыі выдання, на канец снежня 2023 года ў паляку на руках было 843,8 тысячы адзінак зброі. Адзначаецца, што гэта на 83,6 тыс. больш, чым годам раней, і на 185,4 тыс. больш, чым у снежні 2021 года. «Колькасць зброі павялічылася ўдвая з 2016-га, а мінулы год стаў рэкордным па колькасці новых дозволаў. Гэтаму садзейнічала ўвядзенне правілаў, якія аблегчаюць доступ да асабістай зброі прадстаўнікоў сілавых структур. Аднак асноўная прычына — пастаянны страх перад вайной», — адзначаецца ў артыкуле Rzeczpospolita.

«ТАДЖЫКІСТАН І БЕЛАРУСЬ ЗВЯЗВАЕ ДАЎНЯЯ МОЦНАЯ ДРУЖБА»

(Заканчанне.)

Пачатак на 1-й стар.

— **Спадар Пасол, двухбаковыя дыпламатычныя адносіны паміж нашымі краінамі былі устаноўлены больш як 27 гадоў таму. Які шлях удалося пераадолець за гэты час?**

— Таджыкістан і Беларусь звязвае даўняя моцная дружба, адметнымі рысамі якой з'яўляюцца паразуменне, узаемадапамога, шчырасць. Двухбаковыя дыпламатычныя адносіны паміж краінамі прайшлі значны шлях развіцця і супрацоўніцтва. Асноўнымі дакументамі, якія вызначаюць прынцыпы адносін, з'яўляюцца Дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве, падпісаны ў 2000 годзе, і Дагавор аб стратэгічным партнёрстве, падпісаны ў 2019-м.

За гэты час было заключана больш за 100 дагавораў і пагадненняў, якія ахопліваюць палітычнае, гандлёва-эканамічную, культурную, гуманітарную і іншыя сферы. Высокі ўзровень развіцця адносін пацвярджаецца праз актыўны палітычны дыялог на вышэйшым узроўні і ўзаемныя відзіты кіраўнікоў дзяржаў. У выніку гэтых відзітаў было падпісана мноства двухбаковых дакументаў, якія ўмацоўваюць асновы супрацоўніцтва і ствараюць рэальную аснову для яго паглыблення. Акрамя таго, паміж краінамі падтрымліваюцца пастаянныя кантакты на ўзроўні знешнепалітычных ведамстваў, а таксама праводзяцца сустрэчы міністраў замежных спраў і кіраўнікоў іншых міністэрстваў і ведамстваў.

Важную ролю ў развіцці адносін адыгрывае таксама міжпарламенцкае ўзаемадзеянне. Створаны міжпарламенцкія Групы сяброўства, а парламентарыі абедзвюх краін бралі ўдзел у назіранні за выбарамі ў абедзвюх краінах. Дарчы, міжнародныя назіральнікі высокага ўзроўня з Таджыкістана ўдзельнічалі ў назіранні за нядаўнімі парламенцкімі выбарамі ў Беларусь.

Паміж нашымі краінамі наладжана эфектыўнае супрацоўніцтва ў рамках міжнародных і рэгіянальных арганізацый, такіх як ААН, СНД, АДКБ і ШАС. Таджыкістан, дарчы, адным з першых падтрымаў распачаты працэс уступлення Беларусі ў паўнапраўныя члены ШАС. Акрамя таго, наладжана актыўнае ўзаемадзеянне паміж органамі бяспекі і праваахоўнымі структурамі, а таксама ўзаемадзеянне ў ваеннай і ваенна-тэхнічнай сферах.

Такім чынам, за мінулы час былі дасягнуты значныя поспехі ў развіцці ўсебаковага стратэгічнага партнёрства паміж нашымі краінамі. Мы маем намер і надалей умацоўваць шматбаковае ўзаемавыгаднае партнёрства з братэрскай Беларуссю.

— **Паміж лідарамі нашых краін — Аляксандрам Лукашэнкам і Эмамалі Рахмонам — існуюць даўнія сяброўскія ўзаемаадносіны, наладжаны пастаянны канструктыўны дыялог. Наколькі гэта садзейнічае актыўнаму развіццю двухбаковых адносін?**

— Спраўды, нашыя паважныя прэзідэнты звязвае даўняе сяброўства і поўнае паразуменне. Дзякуючы іх асабістым кантактам устаноўлены трывалы фундамент даверу, які дае магчымасць нашым краінам вырашаць пастаўленыя задачы. Пад кіраўніцтвам гэтых мудрых і дасведчаных дзяржаўных дзеячаў адносіны Таджыкістана і Беларусі выйшлі на стратэгічны ўзровень. У выніку забеспечаны дынамічны рост тавараабароту, заключаны шэраг буйных інвестыцыйных кантрактаў.

Рэгулярныя сустрэчы на найвышэйшым узроўні даюць магчымасць апэратыўна каардынаваць сумесныя намаганні і прапрацоўваць новыя перспектывы кірункі супрацоўніцтва. Менавіта дзякуючы асабістым зносінам прэзідэнтаў было даручана падрыхтаваць і падпісаць Дарожную карту супрацоўніцтва на 2022—2026 гады па выніках афіцыйнага відзіта Аляксандра Лукашэнкі ў Таджыкістан у кастрычніку 2022 года.

З майго асабістага досведу хачу адзначыць, што з першага дня знаходжання ў вашай цудоўнай краіне, 15 чэрвеня 2023 года, я меў гонар уручыць даверныя граматы Прэзідэнту Беларусі. Больш за тое, 15 студзеня бягучага года адбылася мая чарговая сустрэча з Аляксандрам Лукашэнкам. У ходзе гэтых сустрэч Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў трывалыя сувязі дубаў і братэрства паміж Душанбэ і Мінскам, якія ніколі не перарываліся. А таксама даў мне каштоўныя парадкі і рэкамендацыі па далейшым паглыбленні эканамічных адносін паміж нашымі краінамі. Гэтае цёплае стаўленне і падтрымка з боку вышэйшага кіраўніцтва Беларусі надаюць мне ўпэўненасць у паспяховым выкананні маёй дыпламатычнай місіі.

Гэта стала магчымым дзякуючы трываламу падмуру даверу, закладзенаму нашымі лідарамі. У сваю чаргу, я лічу сваім абавязкам максімальна эфектыўна выкарыстоўваць існуючыя ўмовы для нарошчвання ўсебаковага супрацоўніцтва на карысць народам дзвюх краін.

— **Вы адзначылі важны дакумент — Дарожную карту супрацоўніцтва на 2022—2026 гады, якая была падпісана ў кастрычніку 2022-га падчас відзіта Прэзідэнта Беларусі ў Таджыкістан. Як ён развіваецца?**

— Дарожная карта супрацоўніцтва на 2022—2026 гады з'яўляецца ключавым стратэгічным дакументам, які вызначае прыярытэты развіцця партнёрства. Яе рэалізацыя адбываецца праз двухбаковае міжведамасную работу. Нашы кампетэнтныя ведамствы цесна каардынуюць свае намаганні па кожным з прыярытэтных кірункаў — ад гандлю, прамысловасці і інвестыцый да сельскай гаспадаркі, ІТ-сферы і гуманітарных абменаў.

Летас быў распрацаваны План супрацоўніцтва міністэрстваў прамысловасці на 2024—2025 гады. У гэтым дакуменце прапанаваны крокі аб развіцці адносін у сферы аўтамабільнага машынабудавання і металургіі, вытворчасці электратэхнічнай прадукцыі і ліфтавага абсталявання, сельскагаспадарчага машынабудавання і іншае.

У канцы 2023 года дасягнуты дамоўленасці аб стварэнні зборнай вытворчасці трансфарматараў. Па выніках перагавораў ААТ «Мінскі электратэхнічны завод імя В. І. Казлова» і ААТ «Трансфарматар» горада Бактар 15 лістапада 2023 года падпісалі Мемарандум аб арганізацыі ў Таджыкістане зборнай вытворчасці беларускіх трансфарматараў.

Таксама летас падпісаны камерцыйныя пагадненні на пастаўку ў 2023—2025 гады для патрэб прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці Беларусі бавоўны, пражы і бавяўняных тканін з Таджыкістана на агульную суму больш за 40 мільянаў долараў. Сёлета на базе АРТЗТ «Агрэтэхсэрвіс» плануецца арганізаваць зборку збожжаўборачных камбайнаў і істотна пашырць вытворчасць і наменклатуру беларускай тэхнікі.

Перакананы, што паспяхова рэалізацыя Дарожнай карты дасць

магчымасць значна пашырыць аб'ёмы гандлёва-эканамічнага ўзаемадзеяння і павялічыць тавараабарот паміж нашымі краінамі. Дзякуючы ўзгодненым намаганням па кірунках, вызначаных у гэтым дакуменце, мы зможам вывесці адносіны на якасна новы ўзровень ва ўзаемавыгадным супрацоўніцтве ў сельскай гаспадарцы, прамысловасці, інвестыцыйнай сферы.

— **Якія кірункі ўзаемадзеяння Беларусі і Таджыкістана можна вызначыць як стратэгічныя? Наколькі паспяхова яны рэалізуюцца?**

— Мы высокая цэнні стратэгічнае партнёрства з Рэспублікай Беларусь і шануем нашыя сяброўскія адносіны, падмуркам якіх з'яўляецца эканоміка. Цяпер паміж нашымі краінамі пашыраецца наменклатура тавараў, расце аб'ём узаемамага тавараабароту. Паводле нашых звестак, узаемны гандлёвы абарот за 2023 год склаў каля 95 мільянаў долараў і павялічыўся на дзесяць працэнтаў у параўнанні з аналагічным перыядам 2022-га. Экспарт з Таджыкістана — 5,9 млн долараў, імпарт з Беларусі — 87,9 млн долараў. Па выніках 2022 года аб'ём тавараабароту з Беларуссю быў у 2,2 раза большы, чым у 2021-м.

Значнае месца адводзіцца Міжурадвай таджыкско-беларускай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве, 16-е пасяджэнне якой адбылося 28—30 верасня 2023 года ў Душанбэ. Таксама апошнім часам актыўна ролі Савета дзелавога супрацоўніцтва Таджыкістан—Беларусь, які быў створаны ў 2011 годзе Гандлёва-прамысловымі палатамі нашых краін для пошуку новых шляхоў узаемадзеяння бізнесу. Па выніках апошняга пасяджэння Дзелавога Савета было падпісана 13 двухбаковых дакументаў — пагадненні аб супрацоўніцтве і кантракты на пастаўку прадукцыі на суму больш за 16 мільянаў долараў.

Актывізацыі гандлёва-эканамічных адносін паміж краінамі ў апошнія гады садзейнічалі праведзеныя выстаўкі тавараў беларускіх вытворцаў, стварэнне зборнай вытворчасці беларускай сельгастэхнікі «Агрэтэхсэрвіс» і таджыкскім горадзе Гісар, сумеснае прадпрыемства па зборы ліфтаў ААТ «Магілёўліфтмаш», рэалізацыя праектаў па вытворчасці малочнай прадукцыі і пастаўках тралейбусаў для Душанбэ, пастаўкі ў Беларусь прадукцыі сельскай гаспадаркі і лёгкай прамысловасці Таджыкістана.

Наша краіна вельмі зацікаўлена паглыбіць адносіны ў гэтай сферы, пашырыць гандлёвыя сувязі і стварыць спрыяльныя ўмовы для развіцця двухбаковага бізнесу, прыцягнення інвестыцый і рэалізацыі сумесных праектаў. У гэтых мэтах у пачатку 2024 года прызначаны новы Прадстаўнік Гандлёва-прамысловай Палаты Рэспублікі Таджыкістан у Рэспубліцы Беларусь.

— **Як вядома, Таджыкістан плануе стварыць у Мінску шматфункцыянальны гандлёвы комплекс. Як рэалізуюцца гэты праект?**

— У структуры тавараабароту нашых краін вялікая доля прыпадае на экспарт у Таджыкістан беларускай прадукцыі. У сувязі з гэтым з мэтай прадстаўлення на рынак Беларусі таджыкскіх тавараў мы папярэдня прыйшлі да разумення аб стварэнні ў Мінску Гандлёвага дома Таджыкістана, які ўключае культурны цэнтр з адміністрацыйнымі (офіснымі) памяшканнямі для размяшчэння прадстаўніцтва, гандлёвыя плошчы і рэстаран нацыянальнай таджыкскай кухні, за кошт знаходжання прадпрыемальнікаў, якія знаходзяцца ў Беларусі і

Расіі. Цяпер мы разглядаем прапанаваныя варыянты лакацыі з боку Мінскага гарвыканкама. Чакаецца вызначэнне інвестара ад таджыкскога боку, які будзе рэалізоўваць інвестыцыйны праект па будаўніцтве шматфункцыянальнага аб'екта «Гандлёвы Дом «Таджыкістан».

— **Наколькі паспяхова развіваецца супрацоўніцтва ў гуманітарнай сферы, у прыватнасці ў галіне аховы здароўя, адукацыі і культуры?**

— Супрацоўніцтва ў гуманітарнай сферы, уключаючы адукацыю, культуру і ахову здароўя, паміж Таджыкістанам і Беларуссю развіваецца паспяхова і працягвае пашырацца. У гэтых галінах праводзяцца розныя сумесныя мерапрыемствы, форумы і фестывалі. У сферы культуры і гуманітарнага супрацоўніцтва арганізацыя Дні кіно, канцэртныя туры музычных калектываў. Таксама праводзяцца Дні таджыкскай і беларускай народнай культуры. У бліжэйшы час плануецца правядзенне Дзён культуры Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Таджыкістан, а 22 красавіка ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі адбудзецца канцэрт Эстраднага ансамбля-аркестра дзяржаўнай установы «Дзяржаўны сімфанічны аркестр» Выканаўчага апарата Прэзідэнта Рэспублікі Таджыкістан. Гэтае мерапрыемства стане цудоўнай магчымасцю для жыцця і расцвіцця адукацыі.

Паміж навукальнымі ўстановамі дзвюх краін рэалізуюцца розныя адукацыйныя праекты, ствараюцца сумесныя факультэты і распрацоўваюцца агульныя адукацыйныя праграмы. Прапрацоўваецца пытанне адкрыцця філіялаў ВНУ Беларусі ў Таджыкістане. Зараз больш за 200 таджыкскіх студэнтаў навукаюцца ў вашай краіне. У верасні мінулага года ў Таджыкскім нацыянальным універсітэце былі адкрыты Цэнтр беларускай мовы і інавацыйных тэхналогій на базе сумеснага факультэта з вышэйшым навукальнымі ўстановамі Беларусі.

Таксама варта ўгадаць правядзенне II Форуму рэктараў Рэспублікі Таджыкістан і Рэспублікі Беларусь, на якім быў падпісаны План сумесных дзеянняў па рэалізацыі Пагаднення аб супрацоўніцтве ў галіне адукацыі на перыяд з 2023 да 2026 года паміж Міністэрствам адукацыі і навукі Рэспублікі Таджыкістан і Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, а таксама шэраг пагадненняў аб супрацоўніцтве паміж вышэйшымі навукальнымі ўстановамі дзвюх краін. Гэта пацвярджае імкненне да далейшага развіцця супрацоўніцтва ў сферы адукацыі.

Акрамя таго, наладжана міжрэгіянальнае супрацоўніцтва паміж абласцямі, гарадамі і раёнамі. Нашы сталіцы — Душанбэ і Мінск — з'яўляюцца гарадамі-пабрацімамі. Летас кіраўніцтва Мінгарвыканкама прыняло актыўны ўдзел у мерапрыемствах міжнароднага фестывалю «Наўруз Душанбэ — 2023». У той жа час таджыкская дэлегацыя на чале з намеснікам старшыні горада Душанбэ прыняла ўдзел у мерапрыемствах Дня сталіцы Беларусі ў верасні мінулага года.

— **Як ажыццяўляецца ўзаемадзеянне ў галіне турызму і інвестыцый?**

— Турызм і інвестыцыі маюць добрыя перспектывы для нарошчвання ўзаемадзеяння ва ўзаемных інтарэсах нашых краін. Турыстычны напрамак — важны вектар супрацоўніцтва паміж Таджыкістанам і

Беларуссю. Абедзве краіны маюць унікальныя прыродныя славутасці, такія як горныя пейзажы Таджыкістана і лясы з азёрамі Беларусі. Таджыкскія турысты, несумненна, зацікавіць высокаразвіты медыцынскі турызм вашай краіны, дзе дзякуючы кваліфікаваным урачам і сучаснай матэрыяльна-тэхнічнай базе можна атрымаць якаснае лячэнне. У сваю чаргу, беларускіх турыстаў несумненна зачаруюць маляўнічыя горы і горныя рэкі Таджыкістана, а таксама нацыянальныя каларыт, які дае магчымасць пагрузіцца ў атмасферу культуры сярэднявечнага рэгіёна.

Развіццё турыстычнага патэнцыялу абедзвюх краін можа прыцягнуць больш турыстаў і садзейнічаць развіццю прамых авіязносінаў паміж Душанбэ і Мінскам. Цяпер вядзецца міжведамасная работа па пашырэнні супрацоўніцтва ў галіне турызму. Перакананы, што агульныя намаганні дазволіць значна павялічыць турыстычныя зносіны ў абедзвюх краінах у бліжэйшай перспектыве. Акрамя таго, актывізацыя турыстычных абменаў можа стымуляваць рост бізнес-візітаў паміж краінамі. Магчымасць пазнаёміцца з эканамічнымі рэаліямі і інвестыцыйным кліматам пры паездцы могуць зацікавіць беларускіх прадпрыемальнікаў.

Інвестыцыйнае супрацоўніцтва развіваецца паступальна. У 2023 годзе створана і пачала сваю дзейнасць рабочая група па яго развіцці. На парадку дня яе другога па-сярэдку стаіць пытанне разгляду праекта Пагаднення аб стварэнні Таджыкско-Беларускай інвестыцыйнай кампаніі.

Таджыкістан мае спрыяльны інвестыцыйны клімат і дае інвесторам прывабныя магчымасці для рэалізацыі маштабных праектаў. Больш падрабязна паважна чытаць могуць ведавацца аб турыстычным і інвестыцыйным патэнцыяле Рэспублікі Таджыкістан на парталх traveltajikistan.tj і tajinfo.tj.

— **Якія вашы ўражанні ад Беларусі, дзе ўдалося пабываць у нашай краіне, якія нацыянальныя стравы вы пакаштавалі?**

— У мяне склаўся самае цёплае стаўленне да беларускага народа за час маёй работы ў Мінску. Беларусы адзначаюць той жа гасціннасцю і добразычліваюць, як і таджыкі. Паспеў пабываць на знакамітым «Славянскім базар» у Віцебску, незабыўна правёў ноч на Івана Купалу ў Магілёўскай вобласці. Гэтае свята мае шмат агульнага з нашым святам Наўруз, калі людзі збіраюцца разам, каб адзначыць абуджэнне і росквіт прыроды.

Асабліва ўразіла мяне Беларужская пушча. Гэты найстарэйшы і лясны масіў здзіўляе сваёй недаўважнай першараднай прыгажосцю. Надзвычайна давала магчымасць убачыць зуброў і ласёў, якія захоўваюць свой арзал у Беларужы. Акрамя таго, незабыўнымі момантамі майго візіту сталі свята, якія мы правялі з сям'ёй на тэрыторыі Беларусі. Дзесяць асабліва запомнілася сустрэча з Дзедам Марозам на Новы год у Беларужскай пушчы.

Запомнілася таксама гасціннасць хмыраў усіх абласцей, дзе мне давалося пабываць. Вядома, не магу не адзначыць беларускую кухню — асабліва спадабаліся драчнікі, крупнік, халаднік, а таксама беларускія закісныя чорны хлеб.

З кожным днём я ўсё больш пераканваюся ў цеснай роднасці нашых народаў. Гэта заклад паспяховага развіцця нашага супрацоўніцтва.

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

Вясенні клопат

ПЕРАД СТАРТАМ

Амаль на ўсёй тэрыторыі Віцебскай вобласці сьніжы снег, але гаварыць пра выхад тэхнікі на палеткі яшчэ рана. Гаспадаркі Віцебшчыны знаходзяцца на фінальнай стадыі падрыхтоўкі да вясенніх палевых работ. Структура збожжавога кліна яравых вобласці яшчэ не зацверджана, пры яе фарміраванні робяць упор на кармавыя культуры.

У чаканні стабільнага цяпла

Адна з галоўных задач сельгаспрадпрыемстваў Віцебскай вобласці — стварэнне трывалай кармавой базы для жывёлагадоўлі. Сёлета тут на 20 тысяч гектараў павялічана пасевы кукурузы пад сілас, а таксама люцэрны. Улічваючы вопыт 2023 года, аграры вырашылі пашырыць пасевы аднагадовых і шматгадовых траў. Нават калі паўторчыца надвор'е мінулага лета, прадпрыемствы будуць падрыхтаваны.

«Калі берасцейцы ўжо масава ўносяць угнаенні на палі, а недзе і ўвогуле пачынаюць сябу, то нам да гэтага яшчэ далёка, — падкрэсліў начальнік ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Віцебскага аблвыканкама Віталь ВАРАБ'ЁЎ. — Дачакаемся, пакуль увесі снег расстане, зямля падсохне і ўсталяецца стабільнае вясновае надвор'е. Для нашых аграрыяў гэта важна: зямлі Віцебшчыны — пераважна гліна і суглінак, таму тэхніцы выйсці раней адведзенага праблематычна».

Самыя моцныя і адказныя сельгасарганізацыі паклапацілі-

ся аб спраўнасці тэхнікі загадзя. У якасці станаўчага прыкладу можна назваць гаспадаркі ў Аршанскім, Полацкім, Докшыцкім, Верхнядзвінскім раёнах, дзе да рамонтна прыступілі яшчэ ў канцы восені.

З усіх крыніц фінансавання з пачатку 2024 года на рамонт сельгастэхнікі на Віцебшчыне накіравана 21,9 мільёна рублёў. З абласнога бюджэту на гэтыя мэты пайшло 7,1 мільёна, дадаткова больш за 9 мільёнаў уласных сродкаў прад-

Тэхніка гатова на 95 працэнтаў

На першыя сакавіцкія дні АПК рэгіёна падрыхтавалі сельгастэхніку да пасяўной на 95 працэнтаў. Гэтай лічбы ўдалося дасягнуць сёлета хутчэй, чым летась. Наперадзе па тэмпах падрыхтоўкі — Верхнядзвінскі, Віцебскі, Аршанскі, Докшыцкі, Дубровенскі, Талачынскі раёны. На Талачын-

Аграры Талачынскага раёна рыхтуюць тэхніку.

прыемстваў і 5,5 — з раённых бюджэтаў. У планах — выдзяленне яшчэ 5,2 мільёна субвенцый з рэспубліканскага бюджэту. У адпаведнасці з Указам № 16 сёлета ў гаспадаркі вобласці плануецца закупіць каля 530 адзінак тэхнікі на 62 мільёны рублёў. Акрамя таго, прадпрыемствы паўночнага рэгіёна папоўняць 85 адзінак селяка на 5,5 мільёна рублёў. Абнаўленне парка сельгастэхнікі вобласці за апошнія гады ў цэлым даволі істотнае: толькі за мінулы год закупілі 870 адзінак рознай тэхнікі на 129,6 мільёна рублёў.

шчыне ўжо больш за 96 працэнтаў трактароў можа выйсці ў поле. Практычна такая ж ступень гатоўнасці гэтай тэхнікі — у Дубровенскім, Полацкім, Докшыцкім раёнах.

У Талачынскім раёне аграры клапоцяцца не толькі аб трактарах і агрэгатах, якія першымі выйдучы ў палі, але і аб кармаўборачнай тэхніцы. Па словах **старшыні райвыканкама Алега ЛЫНДЗІНА**, сёлета паўтарылі вопыт 2023-га і накіравалі з раённага бюджэту пэўную суму.

«Узмацнілі фінансавую дапамогу гаспадаркам, разумеючы з практыкі папярэдніх гадоў, што не хапае часу для рамонтна кормаўборачнай тэхнікі. Таму паралельна з падрыхтоўкай тэхнікі да масавых вясновых палевых работ накіравалі фінансавыя рэсурсы на падрыхтоўку складанай кормаўборачнай тэхнікі, каб самыя затратныя пазіцыі закрыць цяпер, што немалаважна. Жывёлагадоўля — гэта наша галоўная крыніца паступлення грашовых сродкаў, і ў структуры вырочкі прадукцыя жывёлагадоўлі — каля 70 працэнтаў. Наколькі якасна падыдзем да падрыхтоўкі кормаўборачнай тэхнікі, такі падчас нарыхтоўкі кармоў атрымаем вынік», — адзначыў Алег Міхайлавіч. Ён падкрэсліў, што па праграме «Прамагралізінг» для сельгасарганізацыі раёна плануецца набыць трактароў сярэдняга класа МТЗ-82 і МТЗ-1221.

Да сябы рыхтуюцца як гаспадаркі рэгіёна, так і спецыялізаваныя прадпрыемствы, якія займаюцца поўнакамплектным рамонтам: Заходне-Дзвінскі мікрайагратэхсервіс, Верхнядзвінскі райагратэхсервіс, Ціраспальскі агратэхсервіс, Віцебскі маторарамонтны завод. Апошні пры рамонтце пасяўных агрэгатаў выкарыстоўвае самастойна вырабленыя запчасткі.

У майстэрнях ААТ «Талачынскі райагратэхсервіс» рамонтуюцца глебапрацоўчы і пасяўны агрэгаты, энерганасачны трактар. Дзякуючы дапамозе рэспубліканскага, абласнога і раённага бюджэтаў усё запчасткі закупляюцца своечасова, не зацягваюцца і складаныя рамонтны. На пасяўной будуць працаваць 24 механізатары прад-

прыемства і па неабходнасці — з іншых арганізацый. План вясновай сябы яравых збожжавых культур — тысяча гектараў, плюс тысяча гектараў кукурузы і 110 — цукровых буракоў.

Як дбаеш, так і маеш

Падрыхтоўка да пасяўной — не толькі тэхніка, але і насенне, мінеральныя ўгнаенні. Усё гэта на Віцебшчыне таксама рыхтуецца сёлета больш хуткімі тэмпамі, чым летась.

Спецыялісты правяраюць адпаведнасць пасяўнога матэрыялу неабходным крытэрыям. Даследуюць яго на ўсходжасць, чысціню, на культурную і пустазельную дамешкі, заселенасць шкоднікамі і вільготнасць. Калі ў глебу ляжа нізкасортнае насенне збожжавых і зернебабовых культур, то пасля самай лепшай падкормкі не дапамогуць атрымаць добры ўраджай. У Віцебскай вобласці дазвол на высеў атрымала ўжо 90 працэнтаў насення.

Як расказаў **намеснік дырэктара — начальнік Віцебскай абласной дзяржаўнай інспекцыі па насенняводстве, каранціні і ахове раслін Валерыя НЯРОЗЯ**, усё для яравой сябы рэгіёна неабходна 32,5 тысячы тон насення яравых збожжавых і зернебабовых культур. У гэтым сезоне збожжавыя каласавыя і зернебабовыя культуры ў вобласці плануецца пасеяць на плошчы 140 тысяч гектараў. Віцебскі, Глыбоцкі і Полацкі раёны ўжо ў поўнай меры забяспечаны кандыцыянараваным насеннем, у тым ліку элітных сартоў.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.
Фота «Вітэбск весті».

СПАЛІЎ ТРАВУ — ЗГАРЭЛА ВЁСКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Каб пазбегнуць непрадбачаных і не самых прыемных здарэнняў пры навядзенні парадку на зямлі, супрацоўнікі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях рэкамендуюць прыслухацца да іх парад. Ратавальнікі, якіх ніхто, ведаючы, чым заканчваецца такая «генеральная» прыборка. Калі адны гаспадары прыватных падворкаў з-за невыканання элементарных правілаў бяспекі пазбаўляюцца маёмасці (хаты, хлява або гаража, а часам — усёго разам), то іншыя, уступаючы ў няроўны бой з агнём, страчваюць самае дарагое — уласнае жыццё.

«ВОГНЕННЫЯ ГІСТОРЫІ»

Каб перакінуцца з вогнішча на пабудовы, шмат часу агню не трэба. І прыкладаў, на жаль, нямае. Адзін з такіх выпадкаў адбыўся ў сакавіку 2022 года ў вёсцы Руда Ліпчанская Мастоўскага раёна Гродзенскай вобласці. Навядзенне парадку на ўласным падворку скончылася тым, што моцны вецер у лічаныя секунды разнёс полымя на дзясяткі метраў, загарэлася і сухая трава. Гаспадары выклікалі ратавальнікаў толькі тады, калі агонь ужо перакінуўся на пабудовы. Каб патушыць полымя, супрацоўнікам МНС спатрэбілася больш як дзве гадзіны. У ліквідацыі ўзгарання ўдзельнічалі дзесяць пажарных разлікаў, супрацоўнікі лягасца і мясцовага сельгаспрадпрыемства. У выніку пажару былі знішчаны два жыллыя і тры нежыллыя дамы, 17 гаспадарчых пабудов.

У памяці — і яшчэ адна «вогненная гісторыя», якая таксама адбылася на Гродзеншчыне. У красавіку 2020 года ў Шчучынскім раёне згарэла практычна ўся вёска. Здарэнне ў Нарча адбылося па віне мясцовага жыхара, які на ўласным падворку спаліваў сухую траву. У выніку пажару згарэла

больш за 20 дамоў, у двух з якіх пастаянна пражывалі грамадзяне. Пацярпелых, на шчасце, не было.

З пачатку 2024 года ў краіне адбылося 37 пажараў травы і кустоў. Выпадкі выпальвання сухой расліннасці пакуль не зафіксавана.

БЯЗВЕТРАНАЕ НАДВОР'Е І АСАБІСТАЯ ПРЫСУТНАСЦЬ

Каб навядзенне парадку на зямлі не прывяло да пажараў, а тым больш да няшчасных выпадкаў, ратавальнікі рэкамендуюць выконваць шэраг простых правіл.

Першае і самае галоўнае — паліць смецце варта толькі ў ціхае, бязветрае надвор'е. Спальванне неабходна ажыццяўляць выключна пад беспералынным кантролем за працэсамі гарэння і тлення. Нават нягледзячы на вашу прысутнасць каля вогнішча, пад рукой павінны быць першасныя сродкі пажаратушэння: вогнетушыцель, вядра вады або пяску, рыдлёўка, якія ў выпадку пазаштатнай сітуацыі дапамогуць хутка патушыць полымя.

— Перш чым развесці вогнішча, трэба падумаць над тым, дзе лепш гэта зрабіць, — заўважае **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ**. — Вызначыўшыся з месцам, улічыце, каб яно знаходзілася на бяспечнай ад будынкаў і збудаванняў адлегласці. Месца для развядзення агню павінна быць ачышчана ад гаручых рэчываў і матэрыялаў, сухой расліннасці. Каб агонь не распаўсюджваўся па сухой траве, вогнішча трэба акацаць. Пасля таго, як агонь дагарэў, абавязкова заліце вуглі вадой: гэтым вы папярэдзіце паўторнае ўзгаранне.

Ратавальнікі акцэнтуюць увагу: спальванне сухой расліннасці, траў на карані, а таксама ржышча і пажніўных рэшткаў на палях увогуле забаронена (за гэта прадугледжана адміністрацыйная адказнасць). Самы бяспечны спосаб навядзення парадку — вывозіць смецце ў прызначаны для гэтага месцы або складзіраваць у кампонуую яму.

ЛЁГКАУЗГАРАЛЬНЫЯ І ГАРУЧЫЯ ВАДКАСЦІ — ТАБУ!

Яшчэ адзін важны момант, пра які не ведаюць або не хочуць ведаць людзі, — для развядзення вогнішча катэгорычна забараняецца выкарыстоўваць лёгкаўзгаральныя і гаручыя вадкасці. Яны хутка распальваюць агонь, але наступствы, да якіх гэтыя рэчывы прыводзяць, нярэдка незваротныя. У прыватнасці, чалавек можа атрымаць апёкі, якія потым усё жыццё будуць нагадваць аб навядзенні парадку на зямлі.

Мінулай вясной з апёкамі 10% быў шпіталізаваны барысаўчанін. Як потым высветлілася, пенсіянер на тэрыторыі прыватнага домаўладання спаліваў смецце. Каб зрабіць гэта хутчэй, вырашыў развесці вогнішча

пры дапамозе лёгкаўзгаральнай вадкасці. Па неасцярожнасці мужчына праліў вадкасць на рукі. Адбылася ўспышка пары — і на ім загарэлася адзенне. У выніку здарэння пенсіянер атрымаў апёкі жывата, кісіці рукі і левай нагі. І такія пацыенты ў сезон навядзення парадку на зямлі рэгулярна паступаюць ва ўстаноў аховы здароўя.

На жаль, бываюць сярэд іх і дзеці. Апёкі 11% цела летам 2021 года атрымаў і падлетак з Мінскага раёна. Хлопчык разам з бацькамі знаходзіўся ў гасцях. Няшчасны выпадак здарыўся, калі ён падкідваў сухія галінкі і лісце ў вогнішча. Дзіцячы свавольства з агнём прыводзіць і да пажараў у эксістэмах. У выніку такіх «забаў» загарэецца і стог сена, і цэлае поле. Пагаварыце са сваімі дзецьмі аб наступствах гульні з запалкамі, патлумачце ім у першую чаргу тое, што гэта небяспечна для жыцця.

Ратавальнікі звяртаюцца да грамадзян, каб яны не праходзілі міма травы, якая гарыць. Пры немагчымасці патушыць пажар сваімі сіламі паведамляйце аб узгаранні ў Міністэрства па надзвычайных сітуацыях па нумарах 101 або 112.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Мінскага абласнога ўпраўлення МНС.

Ліставанне

Мы ў адказе за тых, каго прыручылі

...3 кнігамі некалі было (і, дзякуй богу, што застаўся!) прасцей: прачытаў, недзе, у сваіх, не бібліятэчных — наставіў клінікаў ці птушчак, пакінуў закладкі. Потым, магчыма, вярнуўся — штось перачытаў, аднавіў у памяці, калі гэта спатрэбіцца... А хутчэй за ўсё — не, бо даказана, што інфармацыя з папярковых носьбітаў запамінаецца лепш, з новых, электронных — горш.

Якраз адтуль... «Кім вы працуеце?» — спытаў у Янкі Брыля нхста з новых знаёмцаў. «Письменнікам», — адказаў Іван Антонавіч. Той, што пытаўся, з хвіліну маўчаў — трэба разумець, думаў, а ўрэшце — прызнаў: «Дурная работа». Пасля чаго з хвіліну маўчаў письменнік, каб потым згадзіцца: «Дурная».

Прыкладна вось так атрымаўся дыялог, і прыкладна такія... работа — яшчэ і ў нас, з пісьмамі чытачоў.

Яны, як вядома, прыходзяць (цяжка ўявіць газету без зваротнай сувязі), прычым самыя розныя. Днямі спадар Н. з Міншчыны даслаў патрабаванне тэрмінова прыехаць і разабрацца, калі нарэшце з'явіцца «людскі пад'езд» да яго вёскі.

Па вясне, згадзіцца, нялюдскіх пад'ездаў — яшчэ і ў гарадах — няма, таму жаданне разабрацца, наведзі парадкаў цалкам зразумелае... Не зразумела, чаму, даручаючы справу газеце (а мо камусьці яшчэ), нельга хоць павітацца?

Па сённяшнім часе гэта, падобна, лішняе. Як і шмат што яшчэ.

Спадарыня К. з Гродзеншчыны ў рэдакцыю беларускай газеты напісала па-руску, але ж такой бяды... Ліст быў досыць цікавым (яшчэ і для іншых) — сталі рыхтавацца да друку. Не без цяжкасцяў звязаліся з аўтаркай (прыкмета часу: многія не адказваюць на тэлефонныя званкі з незнаёмых нумароў), штось удакладнілі... А заадно — пазнаёміліся: жанчына (прычым на добрай беларускай мове!) сказала, што выкладае англійскую, згадзілася з Багушэвічам, што найперш трэба ведаць сваю... Напрыканцы размовы шчыра паабяцала (за язык ніхто не цягнуў), што цяпер стане заўсёдняй на звяздоўскім сайце: будзе чытаць газету, будзе ўспамінаць сваю родную мову і пісаць.

Што цікава — суразмоўніца не падманула: ад яе недзе праз месяц пошта прынесла яшчэ адзін ліст, напісаны... па-руску.

З той жа «операў»: «Добры дзень, дорогая рэдакцыя! К вам абрацца ўчитель белорусского языка и литературы... Вашу газету выпісваю с тех пор, как пришла работать... А сейчас решила направить статью о проблеме, которая пока не решена...»

І на гэты раз (таксама не без цяжкасцяў) стэлефанаваліся з аўтаркай: апроч іншага, не магі не спытаць, чаму ў газету, якую столькі гадоў выпісвае і чытае, напісала па-руску? «Я перакладу, — паабяцала жанчына, — калі ў вас няма перакладчыкаў».

Есць... Ну вядома ж! Але хто адкажа: навошта вось гэтая і сапраўды вельмі дур-

ная работа? Навошта словы «дорогая» і «выписываю с тех пор...», калі за імі (дай бог памыляцца!) хутчэй непавага?

Мы пераловываем, памыляемся? Магчыма... Але ж тут — як у старым анекдоте пра лыжачкі... Помніце: сям'ю, што вярталася з гасцей, ужо каля дома «дагнаў» тэлефонны званок. Гаспадыня святка сказала, што ў іх прапалі сярэбраныя лыжачкі... Потым, праўда, знайшліся, але асадак застаўся.

У нас, чытаючы пошту, — яшчэ і безліч падстаў для роздуму.

«Па маім дзяцінстве балюча пракацілася Вялікая Айчынная. Цяпер, у сталым узросце, я бачу страшную разбуральную вайну па тэлевізары, — піша спадарыня Ніна Галіноўская з Мінска. (Гэты і наступныя лісты друкуюцца ў стварэнні і пераказе. — Аўт.) — Гінуць людзі, бурацца дзіцячыя садкі, школы, бальніцы... З болей у сэрцы гляджу на падобнае варварства: адчуванне такое, што знаходжуся там, на месцы злачынстваў.

Адкуль бяруцца іх выканаўцы?! — пытае аўтарка ліста і сама ж адказвае: — Думаю, усё пачынаецца з дзяцінства: малыя вельмі шмат што пераймаюць ад сваіх бацькоў, ад людзей, ад асяродку, у якім растуць. Вось хіба некалькі эпізодаў.

На школьным стадыёне вучні, на выгляд старшакласнікі, нешта падкідаюць нагамі. Здалёку здаюцца — мяч... Але чаму так адчайна крычаць вароны?

Спяшаюся туды, на жалівы крык, і бачу, што дзеці гуляюць зусім не з мячом, а... з птушанятамі. Бяру іх, ледзьве жывых, пераношу ў іншае месца.

Паблізу стаяць жанчыны, размаўляюць, смяюцца. Пытаюся: «Чаму вы не спынілі хлопчыкаў?» Яны спакойна адказваюць: «Мы думалі, яны гуляюць... А што — з птушанятамі нешта не так?»

Сапраўды, не так... Бацька ў прысутнасці сына гадоў васьмі за нешта лупцеў аўчарку. Сабака жаласна скавыча. Падыходжу, прашу чалавечка спыніцца і чую: «Не валя справа! Мой сабака, што хачу, тое з ім і раблю!»

Іншы бацька пад вечар на машыне прыехаў да школы — чакае дачку. На дрэвы,

што побач, зляцеліся гаварлівыя галкі. Мужчына наляпіў снежак і шпурляе ў птушак. Пытаюся, навошта? Няма чаго рабіць? Са злосцю адказвае: «А якая ад іх карысць? Толькі заразу разносяць!»

...У плечы пажылых жанчын, што сядзяць на лавачках, ляжыць каменьчыкі. Бабулі агіраюцца, не разумеюць, што гэта?

Апынуўшыся побач, заўважаю хлапчукоў, пытаюся, што яны робяць, і чую (на адрас бабуль... Прабачце!): «А няхай паміраюць... Нам кватэры застаюцца».

Гэтыя балючыя назіранні, трэба разумець, не аднаго месяца ці нават года: як той казаў, набалела. Не менш, чым спадарыні Людміле Дубік з Іванаўскага раёна.

«З дзяцінства бацькі, выдасцелі ў дзіцячыя садках, настаўнікі ў школах тлумачыць, што прырода і чалавек цесна звязаны, што мы, людзі, павінны пакідаць на гэтым свеце месца той самай птушачцы, мурашцы, дзікім жывёлам, ствараць умовы для іх існавання... У нас дома заўсёды жылі і жывуць браты нашы меншыя: сёння гэта каты Мурзік, Марцін, Чарныш, кошка Маркіза з кацянятамі Мілкай і Муркай, сабакі Топа, Бім, Малыш. Я вельмі люблю сваіх гадаванцаў, і яны мне адказваюць тым жа: кожны дзень праводзяць на работу і з радасцю сустракаюць».

Гэта, можна сказаць, уступ... Зараз — сам ліст: «Апошнім часам на вуліцах вёсак і гарадоў я стала заўважаць вельмі шмат выкінутых катой і сабак, — піша спадарыня Дубік. —

Мне становіцца страшна за гэтую чэрствасць і абьякаваць. Я не разумею, чаму чалавека не цікавіць, што з яго гадаванцаў будзе далей? Куды ён пойдзе, у каго папросіць дапамогі? Ён жа не разумею, у чым яго віна, за што яго пакаралі?»

І далей: «Уявіце: сёння сваю жывёлку выкінулі вы, заўтра — сусед, потым — нхста яшчэ... Яны — бяздомныя — могуць сабрацца ў зграі, могуць некага пакусаць, і ўсе потым будуць гаварыць, як моцна і каго, але ці будуць думаць, чаму жывёлы сталі бяздомнымі, і што трэба зрабіць, каб такіх не было».

Аўтар ліста ратуе жывёл і заклікае да гэтага іншых (амаль даслоўна): людзі, я вас вельмі прашу адказаць за свае ўчынкi, ніколі

усім вядомай фразе заключаецца сутнасць чалавечага гуманізму. Трэба разумець, што жывёлы не цацкі. З імі нельга пагуляць і выкінуць... Калі б у мяне была магчымасць, а найперш — сродкі, я абавязкова сабрала б усіх бяздомных і атупіла іх клопатам».

Заклік напрыканцы: не крыўдзіць братаў нашых меншых, якія вераць у нашу даброту!

Словы — гэта, вядома, сіла, але ж патрэбны не толькі яны.

Да знаёмага вясцоўца зрэдку, на жал, прызджаюць унукі, і ў кожны прыезд дзядуля ладзіць «экскурсію». Найперш, гэты юных гараджан вядзе на падворак, дзе ходзяць куры і жыве сабака, потым — у хлэй да парсючкоў.

У іншы прыезд дзеці едуць у лес на кані, усе разам ідуць на калгасную ферму, каб паглядзець, як «здабываецца» малако, паглядзіць маленькіх цялят, каб пераканацца (мае рацыю спадарыня Дубік!), што прырода і чалавек цесна звязаны, што мы, людзі, сапраўды ў адказе...

Адваротны бок медаля: (усміхніцеся!) летам тых жа юныя «экскурсанты» выпускалі на волю двух катроў, якіх дзядуля зваў у цяпліцы.

І гэта (ну, згадзіцеся!) таксама жыццё, такаса ўчынкi, на якіх дзеці вучацца і пасля якіх «на векі вечныя», магчыма, запамінаюць: усё добрае (а найперш, дрэннае!), што ты зробіш у жыцці, нідзе не дзенецца, яно захаваецца ў памяці — болям, пакутай, альбо светлым цёплым успамінам і радасцю. Дзеці сапраўды вельмі шмат што пераймаюць ад сваіх бацькоў, ад людзей, якія акружаюць, ад асяродку, у якім растуць...

І ў якім, заўважце, шмат не толькі жорсткасці ды бяздушнасці, бяздомных жывёл. Паглядзіце, колькі дамашніх і якіх жа любімых! Для іх цяпер і адмысловыя крамы, і цырульні, і «атэльэ» па пашыве адзення-абутку, і валанцёрэратавальнікі, і ветэрынарныя клінікі (працэны ў іх размова асобная), і птушкі для выгулу... Да таго ж (яшчэ і для іх!) сёлета, як мяркуецца, будзе прыняты Закон «Аб адказным абыходжанні з жывёламі», дзе будучыя прапісаны правы і абавязкі ўладальнікаў, іх адказнасць за жорсткасць у адносінах да тых, каго прыручылі, колькасць тых самых прыручаных і многае іншае.

А пакуль...
Спадарыня Наталля Сівак (Зольнікава) з Чэрвеншчыны пачынае свой ліст з верша:

Паглядзела на барозу —
Нешта сёння з ёй не так?
Не служыў ён марозу —
Распявае песню шпак!
Сад мой
радаасцю напоўніў,
Наваколле ажывіў...
Нездарма сынок

шпакуюно
Адмысловую зрабіў!

Прыляццяць яны, а да некага, магчыма, і ўжо... А вось жаўрукоў трэба пачакаць ды пагукаць — папрасіць, каб прынеслі вясну. У нашай мясцовасці, — успамінае спадарыня Наталля, — гэта было традыцыйнае, радаснае свята, асабліва для дзяцей. Разам з мамай з мяккага, пульхнага цеста мы ляпілі птушчак, змазвалі яйкама, каб былі прыгажэйшыя, пасыпалі цукрам, каб былі смачнейшыя, у адну — заўсёды хавалі капеечку (лічылася — каму дастанецца, той заўсёды будзе пры грашак... Для таго кама быць, печыва з'елі б мігам!..)

Першую «партыю» чакалі, стоячы ля пачы. І як толькі патэльна на загнет, — усчыналася такая мітусня!.. Кожны стараўся схаліць прыгажэйшага жаўрука, пасадыць у баранак (нібы ў гняздзечка), па адным — зачэпіць на ніткі і развесіць на дрэвы, пабегаць са сваімі птушкама па гародзе, падкінуць уверх, пакрычаць: «Жаварончкі, прыляціце!..»

«На Саракі яшчэ, — узгадвае аўтарка ліста, — гушкаліся на арэлях. У залежнасці ад надвор'я, іх прыладжвалі ў хаце ці на вартах. Бабулі казалі, што гушканне добра спрыяе здароўю, ачышчае чалавеча ад рознай дураты. А дзед Пліпін заўсёды ўдакладняў: хто святкуе Саракі, у таго на нябёсах будзе сорака саракоў радасцяў! Менавіта ад яго ў казанчым варыянце я пачула гісторыю аб 40 Севасцыйскіх пакутніках. Лічылася таксама — чым вышэй калыхацца, тым лепшы вырасце лён. Таму на арэлях мы гушкалі яшчэ і бабуль, а яны ў гэты час спявалі: «Спадарыня птушчанка, прапай я на вучачка!..»

Гадоў колькі таму, калі мае унукі трохі падраслі, я зладзіла такое ж свята для іх: разам мы наляпілі, напаклі прыгожых жаўранкаў, выйшлі на вуліцу, пакаставалі іншых дзяцей (на здымку) запрасілі разам пагукаць, папакілаць вясну, пагушкіца на арэлях, павадзіць карагоды, пагуляць у футбол... А пасля і верш напісаўся:

Саракі, Саракі,
Прыляцці жаўрукі!
Песня радасная лямца,
Нават сонейка смяецца:
— Дзе, скажыце,
зімавалі?
Ці не надта сумавалі?
Птушкі пелі ў адкас:
Лепш за ўсё

вясной у нас».

Хто б спрачаўся... Ажывае прырода — кветкі, дрэвы... Дарэчы, адно з іх (пакуль невялічкае) на сталічнай Даўгабродскай расце не проста зямлі — з вялікай далоні.

Ці трэба казаць, якім вясноўцам, не, бо яно ж відавочна: усё залежыць ад цёплыні «рукі», ад клопатаў, ад людзей, што будуць побач — з добрымі намерамі... І не інакш.

Падрыхтавана аддзелам пісьмаў.

Падрыхтоўка да XI Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі, работа са зваротамі

Якімі падзеямі
запомніўся рабочы
тыдзень сенатараў

• **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Ірына СТАРАВОЙТАВА** правяла рабочую нараду па пытаннях падрыхтоўкі тэматычных секцый у рамках XI Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі, які пройдзе ў чэрвені ў Віцебску, Полацку і Наваполацку. За Пастаяннай камісіяй па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці замацаваны тры секцыі: «Інавацыйная медицина і фармацыя ў Саюзнай дзяржаве: прыярытэтыя напрамкі і перспектывы развіцця»; «Інавацыі ў сферы вышэйшай адукацыі і навуцы: вопыт і перспектывы супрацоўніцтва Саюзнай дзяржавы»; «Культурна-гуманітарнае супрацоўніцтва і развіццё турызму як фактар умацавання ўзаемадзеяння рэгіёнаў Беларусі і Расіі». Абмеркаваны канцэпцыя арганізацыі і правядзення секцый, тэматыка выступленняў асноўных дакладчыкаў з улікам двухбаковага супрацоўніцтва з Расійскай Федэрацыяй, склад удзельнікаў, а таксама прапановы па правядзенні тэматычных выставак.

• **Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Сяргей РАЧКОЎ** правёў асабісты прыём грамадзян. У ходзе асабістага прыёму разгледжаны пытанні, якія датычацца правапрымяняльнай практыкі артыкула 328 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь «Незаконны абарот наркатыхных сродкаў, псіхатропных рэчываў, іх прэкурсораў і аналагаў» і некаторыя прапановы грамадзян па міжнароднай тэматыцы. Парламентарыем дадзены неабходныя растлумачэнні грамадзянам і накіраваны адпаведныя даручэнні зацікаўленым.

• **Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці, дырэктар сярэдняй школы № 14 г. Маладзечна Каціна КАПУЦКАЯ** правяла прамую тэлефонную лінію для жыхароў Маладзечанскага, Мядзельскага і Вілейскага раёнаў. Ад жыхароў з Маладзечна паступілі звароты аказаць садзейнічанне ў спілоўцы дрэва каля жылога дома, у ямачным рамонце вуліцы Замкавай і Маладзёжняна. Усе пытанні і прапановы былі ўважліва выслуханы і перададзены для разгляду ў адпаведныя службы. Акрамя просьбаў, былі званкі з падзякамі. 88-гадовы жыхар Маладзечна Дзмітрый Салагуб выказаў удзячнасць сенатару за ўвагу і выкананне абяцанняў па рамонце вулічнага асвятлення. Бацькі студэнткі БДПУ дзякавалі за аказанне садзейнічання ў выдзяленні інтэрната ў студэнцкім гарадку. «Тэматыка звароту застаецца нязменнай, — заўважыла Каціна Капуцкая. — Пытанні, з якімі звяртаюцца грамадзяне, датычацца працы сістэмы жыллёва-камунальнай гаспадаркі і ў цэлым жыццядзейнасці людзей. Падчас прамой тэлефоннай лініі ніводнае пытанне не застаецца без увагі. Звароты, якія патрабуюць дадатковага разгляду, узяты пад асабісты кантроль».

Вераніка КАНЮТА.

Вераніка КАНЮТА.

РАЗВІВАЦЦА І ЗАДЗЕЙНІЧАЦЬ ПЛОШЧЫ

Наталля КАЧАНАВА правяла нараду па пытаннях стварэння інавацыйнай вытворчасці на тэрыторыі холдынга «Гарызонт»

ПЫТАННЕ знаходзіцца на кантролі Савета Рэспублікі. Спікер верхняй палаты парламента нагадала, што стварэнне вытворчасцяў на плошчах вядучага прадпрыемства краіны па вырабе спажывецкай электронікі і бытавой тэхнікі з'яўляецца даручэннем кіраўніка дзяржавы. Такую задачу Прэзідэнт ставіў 5 студзеня 2021 года падчас наведвання ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Гарызонт».

Фота БелТА.

У Савеце Рэспублікі прайшла чарговая нарада з мэтай кантролю за ходам стварэння інавацыйных вытворчасцяў на прадпрыемстве.

«Мяне хвалюе, як выкананы даведзеныя заданні ў адпаведнасці з графікам, што быў распрацаваны, і планам мерапрыемстваў на 2023 год, як гэта рэалізуецца ў 2024 годзе, — адзначыла Наталля Качанова. — І самае галоўнае пытанне, якое мы павінны абмеркаваць, — задзейнічанне абсалютна ўсіх плошчаў пад вытворчасць».

Старшыня Савета Рэспублікі нагадала аб сваім рабочым візіце ў медыцынскі цэнтр, які размяшчаецца на тэрыторыі прадпрыемства. Па словах спікера, медыцынскі цэнтр сёння паспяхова функцыянуе: абслугоўвае не толькі супрацоўнікаў прадпрыемства — карыстаецца папулярнасцю ў жыхароў горада Мінска.

Спікер пацікавілася, як далей плануецца развіццё вытворчасці. Пры гэтым папярэдзіла, што можна не спыняцца на эканамічных паказчыках. Яны, як звярнула ўвагу Наталля Качанова, добрыя, усе выконваюцца. «Мы павінны зрабіць акцэнт на тых вузкіх месцах, якія ёсць сёння», — удакладніла яна.

Старшыня Савета Рэспублікі заўважыла, што медыцынскі цэнтр — гэта добра,

асабліва калі працуе эфектыўна. «Усе астатнія плошчы павінны быць задзейнічаны пад вытворчасць — так, як была пастаўлена задача», — падкрэсліла спікер.

Як паведаміла ў размове з журналістамі першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама **Надзея ЛАЗАРЭВІЧ**, вялікі аб'ём плошчы холдынга «Гарызонт» быў свабодны, здаваўся ў арэнду.

«Цяпер ідзе масавае мадэрнізацыя, аднаўленне дадзеных плошчаў пад уласную вытворчасць, — удакладніла яна. — Звыш 23 тысяч квадратных метраў уцягнута ў вытворчыя мэты менавіта «Гарызонта», таксама прапрацаваны план да канца 2025 года, у якім пазначана, колькі плошчаў будзе ўцягнута ў гаспадарчую дзейнасць. Прайшлі пакрокава па кожным будынку, прадстаўнікі «Гарызонта» далі справаздачу, што яны будуць размяшчаць пад уласную вытворчасць, што здаваць у арэнду. Самае галоўнае, арэнда пло-

шчаў будзе ажыццяўляцца толькі пад вытворчыя магутнасці».

Надзея Лазарэвіч адзначыла, што падчас нарады ў Савеце Рэспублікі прадстаўнікі прадпрыемства расказалі аб выніках работ за 2023 год. «Вынікі ў іх сапраўды выдатныя, — падкрэсліла першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама. — Можам толькі падзякаваць калектыву за добрую, згуртаваную работу, добры тэмп па экспарце прадукцыі, адпаведны аб'ём вытворчасці. І, вядома, сярэдняя заробная плата таксама сведчыць аб тым, што людзі прыходзяць на работу з задавальненнем і атрымліваюць заслужаны заробак».

Кажучы аб пастаўленых задачах холдынга на 2024–2025 гады, Надзея Лазарэвіч заўважыла, што прадстаўнікі прадпрыемства паведамілі, якія новыя віды прадукцыі будуць вырабляць, на што накіраваны ў цэлым. «Наталля Іванюна звярнула ўвагу на тое, каб тэмпы не збаўляліся, каб даручэнне кіраўніка дзяржавы — да канца 2025 года ўцягнуць плошчы «Гарызонта» ў гаспадарчую дзейнасць — было выканана ў поўным аб'ёме», — рэзюмавала вынікі нарады першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама.

АМАЛЬ 70 СЕСІЙ, БОЛЬШ ЗА 600 РАШЭННЯЎ...

Вынікі работы дэпутацкага корпуса падведзены ў Гродзенскай вобласці

67-я сесія абласнога Савета стала заключнай для дэпутатаў 28-га склікання, а сам перыяд іх работы наогул стаў унікальным у электаральнай кампаніі Беларусі. У выніку зменняў, унесеныя ў Канстытуцыю, і ўвядзення адзінага дня галасавання, паўнамоцтвы дэпутатаў мясцовых Саветаў былі падоўжаны да шасці гадоў замест чатырох. Характэрна і тое, што летась споўнілася 75 гадоў з таго часу, як у Гродне прайшла першая сесія першага склікання дэпутатаў абласнога Савета.

Які ў тым часе, сённяшнія дэпутаты разглядаюць пытанні сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёна, дбаюць аб бяспецы і ствараюць умовы для камфортнага жыцця насельніцтва. За гады работы 28-га склікання прынята больш за 600 рашэнняў. У адпаведнасці са сваімі паўнамоцтвамі абласны Савет дэпутатаў вызначаў, у прыватнасці, меры сацыяльнай падтрымкі дзяцей, моладзі, ветэранаў, людзей з інваліднасцю, сталых грамадзян. Работа вялася ў рамках рэгіянальных мерапрыемстваў дзяржаўных праграм.

За шэсць гадоў члены Прэзідыума абласнога Савета правялі адзінаццаць вязных пасяджэнняў. Дэпутаты мелі магчымасць пазнаёміцца з работай мясцовых органаў самакіравання ў Ваўкавыскім, Лідскім, Шчучынскім, Іўеўскім, Гродзенскім, Навагрудскім і шэрагу іншых раёнаў. Увага звярталася на новыя формы работы, вызначаліся дапаўняльныя рэсурсы ў далейшай дзейнасці.

Адным з важных кірункаў дзейнасці абласнога Савета і абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў з'яўляецца падтрымка грамадзянскіх ініцыятыў мясцовага значэння. Напрыклад, у 2022 годзе ў рэгіёне было рэалізавана 14 такіх ініцыятыў. Чарговы конкурс аб'яўлены на гэты год, і ўжо ўнесены дзясяткі прапаноў. У хуткім часе будуць вызначаны пераможцы, якія атрымаюць фінансы на рэалізацыю сваіх праектаў.

Найлепшы вопыт работы мясцовых тэрыторый распаўсюджваецца. Напрыклад, у некаторых раёнах перанялі вопыт Зэльвенскага раёна па рабоце з пустымі дамамі, у якіх ствараюцца музеі сельскага побыту. Такія музеі ёсць амаль у кожным сельскім Савеце раёна. Яны з'явіліся і ў некалькіх іншых раёнах вобласці.

У 2022 годзе асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў стварыла свой фонд для падтрымкі мясцовых ініцыятыў. Па выніках конкурсу сярод органаў мясцовага

У тэму
Днямі адбылася першая сесія Гродзенскага абласнога Савета дэпутатаў 29-га склікання. На парадку дня было адзінае пытанне — аб выбарні старшыні Савета. Падчас закрытага галасавання аднагалосна на гэту пасаду перавыбрана Алена ПА-СЮТА, якая ўзначальвала Савет мінулага, 28-га склікання.

кіравання і самакіравання пераможцы атрымліваюць сувеніры і каштоўныя падарункі.

Апошнім часам актывізаваліся астасункі з маладымі парламентарыямі. У студзені гэтага года адбыліся чарговыя выбары ў Маладзёжны парламент пры абласным Савеце дэпутатаў сёмага

склікання. Упершыню ў краіне ён складаецца з дзвюх палат — вучнёўскай моладзі і працоўнай. Дарэчы, дэпутаты Маладзёжнага парламента прымаюць удзел у рабоце сесій, пасяджэнняў камісій, дыялогавых пляцоўках, праводзяць сустрэчы са школьнікамі, аказваюць дапамогу ў рэалізацыі

маладзёжных праектных ініцыятыў.

Асабліва ўвага ўдзялялася міжнароднаму супрацоўніцтву. Дэпутаты 28-га склікання прымалі ўдзел у афіцыйных мерапрыемствах, форумах рэгіёнаў Беларусі і Расіі, у выніку якіх падпісана шэсць пагадненняў аб супрацоўніцтве. Летас паміж Калінінградскай і Гродзенскай абласцямі рэалізаваны сумесны праект «Расія-Беларусь: моцнае партнёрства». Дзякуючы праекту актывізаваліся сувязі паміж прадстаўнікамі грамадскіх дзвюх краін. Шмат пагадненняў аб супрацоўніцтве падпісана паміж суб'ектамі Гродзеншчыны і Ніжагародскай вобласці Расійскай Федэрацыі падчас Другога з'езда малых гарадоў у Зэльве.

Не абышлі дэпутаты і юбілейную дату — 75-годдзе абласнога Савета дэпутатаў. У гонар гэтай падзеі нарадзілася традыцыя «75 слаўных спраў дэпутатаў Гродзенскага абласнога Савета». Наперадзе — планы па вывучэнні гісторыі гродзенскага парламентарызму сумесна са студэнтамі і выкладчыкамі ГРДУ імя Я. Купалы. Магчыма, гэта дасць старт новаму праекту абласнога Савета, дзе будзе шмат унікальных старонак па знаёмстве з дэпутатамі мінулых гадоў, іх дзейнасцю, развіццём народнай улады на Гродзеншчыне.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота аўтара
(з вязных пасяджэнняў).

ДАПАМОЖНІК У ДЭПУТАЦКАЙ СПРАВЕ

У Магілёўскай вобласці выдалі кнігу пра дзейнасць дэпутатаў аблсавета 28-га склікання

Гэта адначасова і гісторыя дэпутацкай дзейнасці ў адзін з найбольш складаных перыядаў незалежнай Беларусі, і вельмі карысны дапаможнік для дэпутатаў-пачаткоўцаў. Тут можна знайсці ўсю тую карысную інфармацыю, якую навучніцтва працаваць з насельніцтвам у мэтах устойлівага развіцця вёскі, аграгарадка, райцэнтра, горада.

Кніга складаецца з некалькіх раздзелаў. У першай частцы расказваецца пра працоўны мясцовы Савет дэпутатаў у адпаведнасці з заканадаўчай базай краіны. Другая частка прысвечана сумесным дзеянням абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў з аблсаветам. Тут жары размешчаны і ўсе тэмы падрабязнасці пра работу ў раёнах Магілёўскай вобласці з насельніцтвам на працягу з 2018 да 2024 года.

У кнізе прыведзены біяграфіі дэпутатаў аблсавета, праз іх вялася работа з насельніцтвам, рэалізаваліся ініцыятывы, вырашаліся праблемныя пытанні, праводзілася сумесная работа з Саветамі пярвічнага, базавога ўзроўню. І, што вельмі карысна, шмат нагляднага фотаматэрыялу, які паказвае работу народных абраннікаў у раёнах.

Тыраж кнігі сімвалічны — усяго 99 асобнікаў. Але знайсці выданне будзе не складана. Кожны раён атрымаў кнігу ў падарунак, некалькі асобнікаў перададзены ў бібліятэкі.

Над напісаннем кнігі працавалі аблсавет дэпутатаў, старшыні гарадскіх і раённых Саветаў дэпутатаў, выканаўчая дырэкцыя асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў. На выніковым пасяджэнні прагучалі асабістыя падзякі за дапамогу ў стварэнні кнігі ў адрас членаў Савета Рэспублікі Беларусь VII склікання генеральнага дырэктара «Белпалівагаз» Аляксея Кушнарэнкі і дырэктара саўгаса «Дабраволец» Алега Портніка.

«Ініцыятыва, адзінства, дзеянне, вынік» — менавіта пад такой назвай летас быў праведзены першы рэгіянальны форум мясцовага самакіравання Магілёўскай вобласці, падчас якога вырашаліся пытанні мясцовага кіравання і самакіравання. У яго рабоце былі задзейнічаны ўсе — прадстаўнікі органаў мясцовага самакіравання, моладзь, дэпутаты, спецыялісты абл-, гар-, райвыканкамаў, парламентарыі, zakonatorы. Гэты фармат дазволіў вялікай колькасці людзей зразумець, як

трэба працаваць у мэтах устойлівага развіцця. І яго падказалі менавіта народныя выбарнікі.

— Работа дэпутатаў была плённай і творчай, — падзяля вынікі сустрэчы старшыня Магілёўскага аблсавета 28-га склікання Ірына РАЙНЧЫК. — Мы прымалі актыўны ўдзел у правядзенні розных форумаў, арганізавалі семінары. Вельмі цікавай была наша работа на базе асабістых падсобных гаспадарак. Гэтыя практычныя мерапрыемствы дапамаглі пазнаёміцца людзям, абмяняцца вопытам. Праводзіліся міжрэгіянальныя злёты для маладых парламентарыяў краіны на базе раёнаў. У мэтах аб'яднання і распаўсюджвання вопыту органаў мясцовага самакіравання сярод членаў асацыяцыі праводзіліся тэматычныя семінары-нарады, у той ліку і для членаў Маладзёжнага парламента. На дыялогавых пляцоўках абмяркоўвалася роля дэпутацкага корпуса і тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання ў фарміраванні грамадзянскай супольнасці. Асацыяцыя фінансавала падтрымала ініцыятывы, накіраваныя на вырашэнне пытанняў і праблем мясцовага значэння. Летас заканадаўчым органам быў вызначаны

Новым старшынёй Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў стаў Аляксандр Гарошкін. Гэта было агучна на першай сесіі аблсавета 29-га склікання. Новы старшыня быў выбраны шляхам тайнага галасавання. Аляксандр Гарошкін да нядаўняга моманту займаў пасаду намесніка генеральнага дырэктара ААТ «Магілёўліфтмаш», быў вяртаным дэпутатам па Магілёўскай паўночнай выбарчай акрузе № 51. Старшыня Магілёўскага аблвыканкама Анатоль ІСАЧАНКА павіншаваў Аляксандра Гарошкіна з новым назначэннем і павітаў абноўлены дэпутацкі корпус.

— Людзі вам даверлілі вельмі шмат, выбраўшы сваімі прадстаўнікамі ў органах улады, — падкрэсліў ён. — Не толькі, каб вырашаць асобныя пытанні, а каб мы ўсе разам працавалі, і наша Магілёўшчына развівалася і квітнела.

Анатоль Ісачанка падзякаваў за работу старшыні аблсавета дэпутатаў дваццаць васьмага склікання Ірыне Райнчык, адзначаючы, што яе прафесійны вопыт, разуменне працэсаў, што адбываюцца ў грамадстве, неўзабаве спатрэбіцца на іншай, не менш адказнай пасадзе.

Удзел у пасяджэнні прынялі таксама памочнік Прэзідэнта — інспектар па Магілёўскай вобласці Леанід Мартынюк, старшыня абласной выбарчай камісіі Яўген Алекса.

механізм рэалізацыі грамадзянскіх ініцыятыў, і цяпер вылучэнне сродкаў на гэтыя мэты прадугледжана з абласнога бюджэту на конкурснай аснове. Жыхары задзейнічаны ў рэалізацыі праектаў, што спрыяе ўстойліваму развіццю раёнаў. На працягу мінулага года мы з асацыяцыяй актыўна працавалі з жыхарамі. Самая галоўная задача, якая

стаяла перад намі — развіццё Магілёўскай вобласці. Прыемна, што ініцыятыў ад грамадзян з кожным годам паступае ўсё больш. Калі насельніцтва цесна ўзаемадзейнічае з дэпутацкім корпусам і органамі выканаўчай улады ў рэалізацыі праектаў, вынік заўсёды цудоўны.

Нэллі ЗІГУЛЯ.

Старшынёй Брэсцкага абласнога Савета выбраны Ігар Брылевіч

На першай сесіі Брэсцкага абласнога Савета 29-га склікання старшынёй абраны Ігар БРЫЛЕВІЧ, дэпутат па Пінкавіцкай выбарчай акрузе, які да гэтага працаваў старшынёй Пінскага райвыканкама.

Ігара Брылевіча тайным галасаваннем выбарлі аднагалосна. За яго аддалі галасы ўсе 47 дэпутатаў, якія прымалі ўдзел у выбарах. Ігар Максімавіч падзякаваў за аказаны давер і запэўніў удзельнікаў сесіі,

што ўсе свае намаганні будзе прыкладаць да справы развіцця першага рэгіёна.

Яго папярэднік Юрый Наркевіч, які нядоўна абраны дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу васьмага склікання, скарыстаў нагоду, каб яшчэ раз падзякаваць калегам па 28-м скліканні і пажадаць новым абраннікам плённай работы.

Старшыня Брэсцкага аблвыканкама Юрый ШУЛЕЙКА ў сваім звароце да новых дэпутатаў выказаў упэўненасць, што яны будуць актыўнымі, ініцыятыўнымі, бу-

дучэ эфектыўна вырашаць праблемы сваіх выбаршчыкаў.

— У адзіны дзень галасавання 25 лютага па 1902 выбарчых акругах на выбарах у мясцовыя Саветы ўсіх узроўняў Брэсцкай вобласці абрана 1902 дэпутаты (у Брэсцкі аблсавет — 48 чалавек), — паведаміў старшыня Брэсцкай абласной выбарчай камісіі Аляксандр КАЛЯДА. — Сярод абраных дэпутатаў 35,2 працэнта складаюць жанчыны, 3,2 працэнта — моладзь ва ўзросце да 30 гадоў,

41,9 працэнта — раней з'яўляліся дэпутатамі. 575 народных выбарнікаў з'яўляюцца работнікамі сферы адукацыі, культуры, навукі, аховы здароўя, 97 — гандлю, бытавога абслугоўвання насельніцтва, 198 — прамысловасці, транспарту, будаўнічай галіны, 404 — сельскай гаспадаркі, 315 — дзяржаўных органаў, 76 — праваахоўнікі і ваеннаслужачыя, 35 — прадпрыемальнікі, 24 — пенсіянеры, 171 — прадстаўнікі іншых сфер дзейнасці.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
ЗВЯЗДА

НЕ ПРАХОДЗІЦЬ МІМА ЧУЖОЙ БЯДЫ

ДЭПУТАТА Расонскага раённага Савета дэпутатаў Людміла БАРДАДЫНАВА выбаршчыкі часта ўспамінаюць добрым словам. І невыпадкова... Ведаюць: калі б ні звярнуўся з просьбай, народны выбраннік дапаможа. За апошнія гады ў цэнтры Марачкоўскай выбарчай акругі — вёсцы Марачкова — зроблена нямаля. Планы на будучыню ў Людмілы Аляксееўны таксама вялікія: па выніках гэтых выбараў яна заступае на яшчэ адзін дэпутатскі тэрмін.

«адмагнуліся», не адрагавалі. Яна заўсёды настойліва дамагаецца жаданага, дзейнічаючы ў інтарэсах канкрэтнага выбаршчыка. А пытанні ў насельніцтва розныя: і выразка старых дрэў на могілках, і праблемы з вадой, і расчыстка дарог ад снегу.

Так, дэпутат прыняла непасрэды ўдзел у лёсе жыхароў Марачкова. Маючы інваліднасць II групы, мужчына не мог абыходзіцца без старонняй дапамогі, яшчэ і дах у яго доме падраўнаваўся. З просьбай паспрыяць з рамонтам дэпутат звярнулася да кіраўніцтва філіяла «Клясціцы-Агра», і яно не адмовіла. У цяперашні час мужчына пражывае ў аддзяленні кругласутачнага знаходжання ў Краснаполлі.

Некалькі гадоў таму ў работніка мясцовай фермы Віктара Касцюка здарылася бядка — згарэў дом. Людміла Аляксееўна пасадзейнічала ў атрыманні матэрыяльнай дапамогі ад ААТ «Полацкі малочны камбінат»: тэлефанавала ў гаспадарку, афар-

ляла даведку ў РАНС. У выніку грошы былі выдзелены і выдаткаваныя на набыццё Віктарам Сяргеевічам суседняга дома.

Але не толькі праз афіцыйныя запыты працуе Людміла Бардадынава: яна гатовая і сама пашчыраваць на карысць Марачкова разам з калегамі з раёнінспекцыі. Летась талакой зрабілі і ўстанавілі лаўку на адным з месцаў, дзе жыхары вёскі чакаюць прыезду аўтакрамы. У скарбонцы добрых спраў дэпутата шмат гісторый: агароджанне могілак у населеным пункце, уборка аварыйных дрэў і ўстаноўка смеццевых кантэйнераў, змена часу прыбыцця аўтакрамы на больш зручны для вясцоўцаў і раскладу руху аўтобуса па маршруце «Расоны — Марачкова».

Як разважае народная выбранніца, нельга праходзіць міма чужой бяды. А дапамагчы людзям з раняга дзяціства яе навучылі бацькі, якія, на жаль, рана пайшлі з жыцця. Сваю апеку і нераздораную душэўную цеплыню дэпутат імкнецца дарыць мясцовым пажылым людзям, якія калісьці аддалі яе за голас. Добрай традыцыяй для яе стала віншаванне людзей «залатога ўзросту» з юбіляямі.

Нягледзячы на тое, што звязца з дэпутатам можна ў любы момант па тэлефоне, многія пытанні вырашаюцца дзякуючы каманднай рабоце. «Усё, што зроблена і яшчэ наперадзе, магчыма толькі пры дапамозе актыўнай вёскі, мясцовай улады, кіраўнікоў прадпрыемстваў і арганізацый. Разам мы — сіла, якая працуе на карысць людзей», — рэзюмуе Людміла Аляксееўна.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.
Фота «Вітэбские вести».

ІНІЦЫЯТЫВА

Свет уратуюць жанчыны

«Зялёны» праект ад дэпутатаў Магілёўшчыны

На нядаўнім пасяджэнні Магілёўскага аблсавета і абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў быў агучаны вялікі амбіцыйны праект у разліку на жаночае насельніцтва, які дэпутаты плануюць рэалізаваць з краснапольскай установай «Кірмаш традыцый» пры падтрымцы Глобальнага экалагічнага фонду. Ён датычыцца мультыплікацыі найлепшых жаночых экалагічных ініцыятыў для павышэння ўстойлівасці мясцовага развіцця.

Магілёўская вобласць на сённяшні дзень адзіная ў Беларусі, якая з 2020 года рэалізуе Стратэгію ўстойлівага развіцця да 2035 года. І экалагізацыя жыццядзейнасці — адзін з асноўных кірункаў гэтай Стратэгіі. Ён наўпрост закранае як мінімум тры яе мэтаў з сямнаццаці — барацьбу са змяненнем клімату, захаванне экасістэм сушы, водных экасістэм. Сёлетна на IV рэгіянальным Форуме па ўстойлівым развіцці адзначалася стварэнне працы дэпутатаў у гэтым кірунку. Падобныя Стратэгіі сёння маюць 9 раёнаў Магілёўскай вобласці. І вельмі паказальна, што дэпутаты сталі таксама праваднікамі гэтых мэт. Яны галоўныя пасярэднікі паміж уладай і насельніцтвам, а развіваць Стратэгію ўстойлівага развіцця без насельніцтва немагчыма.

— Дасягненне мэт Стратэгіі дасягаецца праз практычныя дзеянні па прынцыпе: «думай глабальна — дзейнічай лакальна» на месцах, — адзначае дырэктар Магілёўскай Асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў Паліна ЦЕРАШКОВА. — Новы праект будзе падтрымліваць лакальныя жаночыя ініцыятывы як і новыя, так і тыя, што ўжо былі рэалізаваныя і даказалі на практыцы сваю ўстойлівасць. Перавагі відэавочныя. Па-першае, гэта на карысць раёна, дзе такі праект мае ці будзе мець месца, па-другое, магчымаць мясцовым жыхаркам раскрыць свой патэнцыял.

Пляцоўкай праекта стануць паўднёваўсходнія раёны Магілёўшчыны, а таксама Клічаўскі і Быхаўскі.

— Асноўная мэта праекта — дапамагчы распрацаваць жанчынам і распаўсюдзіць на іншых раёнах іх найлепшыя экалагічныя практыкі, — тлумачыць Паліна Церашкова. — Будзем дапамагаць у распрацоўцы новых эканіцыятыў, садзейнічаць камунікацыі і кааперацыі паміж ініцыятывамі, умацаванню партнёрскіх сувязяў на мясцовым і міжраённым узроўнях.

Праект арыентаваны на падтрымку жанчын усіх узростаў, незалежна ад месца іх пражывання і сфер жыццядзейнасці. Гэта не значыць, што мужчыны будуць ушчэлены ў правах. Яны таксама будуць садзейнічаць у праектах, але ў першую чаргу праект дасць магчымасць рэалізавацца жанчынам. Яны часцей за ўсё з'яўляюцца лідарамі мясцовых ініцыятыўных груп.

— Гэта якраз адпавядае мэце Стратэгіі ўстойлівага развіцця пад нумарам пяць — забеспячэнне гендарнай роўнасці і пашырэнне правоў і магчымасцяў усіх жанчын і дзяўчат, — удакладняе суразмоўніца. — Праектам прадугледжана навучанне жанчын навыкам распрацоўкі карысных экалагічных праектаў. Асновам камунікацыі і кааперацыі паміж ініцыятывамі, у тым ліку і на міжраённым узроўнях. Нашым партнёрам у гэтым выступіла вытворча-кансультацыйнае ўнітарнае прадпрыемства «Белтэхкансалт». Жанчыны даведваюцца, як экалагічна бяспечна весці дамашнюю гаспадарку, арганізоўваць мерапрыемствы без шкоды для экалогіі, як рабіць «устойлівыя пакупкі», каб пазбегнуць барацьбы з адходамі, якія новыя магчымасці для вядзення бізнесу адкрывае экалагізацыя жыцця. У рамках праекта будзе распрацавана тры анлайн-курсы, якія будуць размешчаны на спецыяльна створанай e-платформе «Белтэхкансалт».

Стартваўшы сродкі на рэалізацыю ініцыятыўнай сацыяльнай складана. Таму такія магчымасці ініцыятыўным групам дасць Магілёўская абласная асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў. Дарчы, з 2019 года да 2023-га асацыяцыяй падтрымана 206 ініцыятыў грамадзян на агульную суму 530 тысяч рублёў.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

У РАБОЦЕ І Ё СЯМ'!

Старшыня сельскага Савета — у ліку пераможцаў абласнога конкурсу «Жанчына года»

На мінулым тыдні ў Брэсцкім акадэмічным тэатры драмы ўшанавалі пераможцаў абласнога этапу рэспубліканскага конкурсу «Жанчына года — 2023». Дыпламам III ступені ў намінацыі «Гаспадыня сяла» ўзнагароджана старшыня Яглевіцкага сельвыканкама Івацэвіцкага раёна Галіна ПАНЮК.

Сельсавет Галіна Антонаўна ўзначальвае без малага шэсць гадоў. А да гэтага 14 гадоў яна працавала кіраўніком спраў, або, як раней называлі пасаду, сакратаром суседняга мясцовага органа ўлады. Таму работу ведае добра. Дарчы, паўтара года таму да Яглевіцкага сельсавета далучылі яшчэ два — Любіншчыцкі і Падстарынскі, у выніку Яглевіцкі стаў самым вялікім у раёне (калі не лічыць Целяханскі з гарадскім пасёлкам у складзе). Словам, тут пражывае амаль пяць тысяч чалавек, на тэрыторыі размешчана 16 населеных пунктаў.

Сельсавет даволі цікавы разнастайнасцю гаспадарчых дзейнасці. Далёка не кожная сельская адміністрацыйная адзінка можа пахваліцца 12 фермерскімі гаспадаркамі, дзевяціцю вытворчымі і 12 прыватнымі прадпрыемствамі. Акрамя таго, на тэрыторыі функцыянуюць шэсць устаноў адукацыі, шэсць устаноў культуры, тры з якіх — бібліятэкі, пяць ФАП'аў, два дзясяткі гандлёвых пунктаў, ёсць установы грамадскага харчавання. Адным словам, гаспадарка вялікая. Прыйдзе вясна, усіх трэба арганізаваць на навадзенне парадку, сачыць за парадкам па ўсёй тэрыторыі, своечасова прымаць меры па яго падтрыманні.

Пры такой колькасці насельніцтва шмат работы ў

агляднай камісіі, якую ўзначальвае кіраўнік мясцовай улады. Хапае ў вёсках і праблемных сем'яў, і адзіночкіх людзей, якім бывае патрэбна дапамога. Тут ужо старшыня сельскага Савета працуе ў звязці з раённымі службамі, каб своечасова прымаць рашэнні і папярэджваць крытычныя сітуацыі.

А яшчэ старшынёўскімі клопатамі штогод праводзяцца розныя мерапрыемствы, прымеркаваныя да дзяржаўных свят і мясцовых падзей. Асабліваю ўвагу Галіна Панюк як былы работнік культурнай галіны надае дням вёсак. Кожнае такое свята становіцца аглядам мясцовых талентаў і працоўных дасягненняў жыхароў, а таксама днём, калі збіраюцца некалькі пакаленняў: прыязджаюць дзеці і ўнучкі, наведваюць малую радзіму выхадцы з тутэйшых мясцін.

Галіна Панюк у свой час закончыла Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт культуры і мастацтваў. Цікава, што адукацыю атрымлівала, ужо маючы на руках траіх дзяцей. Завочна вучылася — спачатку ў бібліятэчным тэхнікуме, потым у ВНУ. Заўсёды была актыўнай. Згадвае, як падчас дэкрэтнага адпачынку паспявала даглядаць вялікую падсобную гаспадарку: трымалі з мужам тады і карову, і свіней, і шмат іншай жывёнасці. А яшчэ ў тую

пару тры сезоны запар яна адпрацавала памочнікам камбайнера.

— Грошы для вялікай сям'і былі не лішнімі, і зараблялі іх не лёгкай працай. Дзеці заўсёды былі ў нас памочнікамі, таму і выраслі працавітымі, адказнымі, — гаворыць Галіна Антонаўна. — Усе тры сыны атрымалі вышэйшую адукацыю, працуюць, маюць сем'і.

Працавітасці ёй было ў каго вучыцца. «Мае бацькі выгадалі пяцёра дзяцей, у калгасе заўсёды значыліся ў ліку лепшых працаўнікоў, — кажэ яна. — А мой дзед Аляксандр Горбач быў першым старшынёй калгаса «За Радзіму», які арганізавалі ў вёсцы Магіліцы. Дзядулю выбралі старшынёй нездарма. Удзельнік ваіны, які вярнуўся з фронту з ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі, карыстаўся

заслужаным аўтарытэтам у вясцоўцаў. Многія сямейныя рэліквіі беражліва захоўваем у сямейным архіве. Пераддэда пераказаў да іх з сынамі, а цяпер робім гэта з унучкамі, якіх у нас з мужам ужо пяць. Летам абавязкова выбіраем час, каб сабрацца ўсёй сям'ёй, наведваць дарагія нам памятныя мясціны, а таксама здзейсніць экскурсію, убачыць нешта новае».

У грамадскай рабоце Галіна Панюк таксама заўсёды была актыўсткай. У суме ўжо дваццаць гадоў ўзначальвае розныя пярвічныя арганізацыі Беларускага саюза жанчын. У якасці дэлегата ўдзельнічала ў шостым Усебеларускім народным сходзе. А нядаўна была выбрана дэпутатам раённага Савета.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота з архіва Галіны ПАНЮК.

«МЫ ГАТОВЫ ЁСТАЦЬ У АДЗІН СТРОЙ З МУЖЧЫНАМІ»

Старшыня Воранаўскага райсавета Алена ГАНЕВІЧ — аб рабоце кіраўніка і навуковай кар'еры

ПРЫ ўсёй рашучасці і прынцыповасці характару, наша геранія ва ўсіх сэнсах застаецца сапраўднай жанчынай. Яна любіць гатаваць галубцы і пельмені, займаецца сваім агародам, можа ўзяць у рукі пруткі для вязання, а можа пайсці на балі і танцаваць там з вялікім задавальненнем. Праўда, толькі ў вольны ад работы час. А яго, як аказалася, не так і многа.

ВЫКАЗАЛІ ДАВЕР

Алена Янаўна паспяхова прайшла сёлетнюю электаральную кампанію. Яна зноў у дэпутатскім корпусе вобласці і раёна. У выбарах абласнога Савета атрымала амаль 90 % галасоў выбаршчыкаў, 78 % галасоў — у раённы Савет. Лічыць, што тая работа, якая была зроблена, дала свой вынік, людзі выказваюць давер органам улады. У сваю чаргу, гэта абавязвае да яшчэ больш актыўнай работы.

Днямі на першай сесіі райсавета яна зноў выбрана старшынёй Воранаўскага раённага Савета дэпутатаў.

Між іншым, пасада кіраўніка патрабуе даволі рашучых, а часам і строгіх падыходаў у рабоце. Лічыцца, што на такія меры больш прыдатны мужчыны. Вось і сярод калег — старшын райсаветаў — пераважная большасць прадстаўнікоў моцнай паловы, як і ў цэлым у абласным дэпутатскім корпусе. Алена Ганевіч — адна з некалькіх жанчын — старшын райсаветаў, каму аказаны давер працягваць работу на гэтай пасадзе.

— Мужчыны ў нашым разуменні — гэта моцная палова, але цяпер мы жам гаварыць аб тым, што жанчыны таксама даволі бясстрашныя, апантаныя, мы ў любы момант гатовы ўсе сілы аддаць на тое, каб забяспечыць мір, спакой. Мы гатовы дзелаць гэтага ўстаць у адзін строй з мужчынамі, — пераканана дэпутат.

Усё скіравана на мірнае жыццё, а гэта значыць, на дабрабыт насельніцтва і ўмацаванне пазіцыі раёна. Для старшыні райсавета важна ўсё, што тут адбываецца. Пры гэтым у прынцыпі рашэння варты кіравацца тымі задачамі, якія стаяць кіраўніцтвам дзяржавы, Саветам Рэспублікі, урадам. Важную ролю адігрываюць нарады ў Прэзідэнта, сустрэчы са Старшынёй Савета Рэспублікі, якія даюць новы імпульс у развіцці розных галін гаспадаркі, сацыяльнай сферы. Старшыня Воранаўскага райсавета стараецца працаваць у адпаведнасці з дзяржаўнымі ўстановамі з улікам спецыфікі сельскіх тэрыторый. Вельмі важна зразумець сапраўдныя запыты насельніцтва. Толькі такім чынам, лічыць суразмоўніца, можна рухацца далей.

— Зваротную сувязь з насельніцтвам можна лічыць адным з галоўных прынцыпаў майей работы. Калі на сходзе ў вёсцы агучана нейкая праблемнае пытанне, яго можна расцэнюваць як запит дэпутата да тых ведамстваў, якія за гэту сферу адказныя. З гэтага пачынаецца вырашэнне пытання да яго лагічнага завяршэння, — зазначае старшыня райсавета

Уся работа вядзецца ў супрацоўніцтва з мясцовай выканаўчай уладай, гаспадаркамі і прадпрыемствамі. Напрыклад, старшыня райсавета поўнаасцю ў тэме падрыхтоўкі да вясенне-палявых работ. На мінулым тыдні прайшоў канчатковы агляд тэхнікі, літаральна днямі тэхніка выходзіць на палеткі.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ Ё САВЕЦЕ РЭСПУБЛІКІ

Па-ранейшаму не здымаецца з парадку дня добраўпарадкаванне тэрыторый. Мяркуюцца правесці суботнік у старажытным парку аграгарадка Пагародна. Два гады

вяліся работы па навадзненні там парадку. Такім чынам помнік прыроды XVIII стагоддзя набыў другое жыццё, туды з задавальненнем прыходзіць і месцічы, і жыхары наваколя, праводзіцца раённы і абласныя мерапрыемствы.

У вёсцы Забалацц нядаўна знесены даволі вялікі аб'ект незавершанага будаўніцтва. Цяпер стаіць задача вывесці ўсё смецце, а на гэтым месцы стварыць парковую зону з высадкай дрэў. Першую алею тут мяркуюць закладзі падчас вясновага выезнога пасаджэння дэпутатаў райсавета. Будзе зроблена і спартыўная пляцоўка з трэнажорамі. Гэта свайго кшталту грамадзянска-ініцыятыва на мясцовым узроўні. Вядома, не застаецца без увагі добраўпарадкаванне вуліц у самім райцэнтры Воранава. Тут будучы аднаўляцца дваровыя тэрыторыі, вёсцы асфальтаванне вуліц. У кожным сельскім Савеце хутка пачнуць высаджваць кветкі, устанавіваць малыя архітэктурныя формы. Работа будзе вёсцы яшчэ актыўней, чым летась.

Воранаўскі раён сельскагаспадарчы. Значны праектаў тут няма. Таму будаўніцтва гандлёва-лагістычнага цэнтру на тэрыторыі кантрольна-прапускога пункта «Беняконі» з'явілася добраай перспектывай для далейшага развіцця раёна. Аб'ект рэ-

лізуецца ў рамках дзяржаўнай праграмы «Адзін раён — адзін праект».

Раён развіваецца і як турыстычная тэрыторыя. Цікавы падзеі і гістарычныя помнікі атрымалі ўваабленне ў трох выданнях, якія падрыхтаваны сумесна з ГрДУ імя Я. Купалы. Адзін з іх расказвае аб легендах і паданнях краю. Цяпер на аснове навукова-краязнаўчай канферэнцыі «Воранаўскія чытанні» рыхтуецца новы зборнік. Раён вывучаецца ўсебакова.

Асабліва ўвага — падрыхтоўцы да святкавання 80-годдзя вызвалення Беларусі. У раёне рэалізуецца сумесны праект з кіраўніцтвам базавых гаспадарак і сельскіх Саветаў па аднаўленні памятных месцаў, работы вось-вось пачнуцца. Гэта

« Пасада кіраўніка патрабуе даволі рашучых, а часам і строгіх падыходаў у рабоце. Лічыцца, што на такія меры больш прыдатны мужчыны. Вось і сярод калег — старшын райсаветаў — пераважная большасць прадстаўнікоў моцнай паловы, як і ў цэлым у абласным дэпутатскім корпусе. Алена Ганевіч — адна з некалькіх жанчын — старшын райсаветаў, каму аказаны давер працягваць работу на гэтай пасадзе.

Дарэчы, пры ўсіх сваіх клопатах яна не ўяўляе для сябе іншага жыцця. Магчыма, таму лічыць сябе шчаслівым чалавекам, і, нават калі змагла б вярнуцца ў мінулае, нічога не хацела б там змяніць у сваім жыцці.

А навошта, калі цяпер столькі магчымасцяў. Напрыклад, нядаўна паспяхова закончыла магістратуру па спецыяльнасці «Эканоміка» ў ГрДУ імя Я. Купалы. Літаральна месяц таму таксама паспяхова абараніла дысертацыю і атрымала дыплом. Тэма дысертацыі звязана з самазанятасцю насельніцтва, што цяпер даволі актуальна. Да таго ж старшыня райсавета з'яўляецца яшчэ і старшынёй камісіі па працаўладкаванні. Кажы, што ёй як практыку патрэбны тэарэтычныя веды.

— Вучыцца ніколі не позна, а веды ніколі не бываюць лішнімі. Для сябе я зразумела, што сёння эканамічныя веды асабліва запатрабаваныя. Я па першай спецыяльнасці педагог, а цяпер буду адукаванай і ў сферы эканомікі. Таму жыццё ў мяне даволі насычанае, — расказвае яна.

Не магла не запятыць пра хобі. Ці ёсць у жанчыны любымі заняткам у вольны час? Аказалася, што такія заняткі — кулінарыя. Мая геранія вельмі любіць гатаваць, што ў нашым сучасным свеце сустракаецца не часта. У вольны час яна радуе сваіх сямейнікаў пышнымі катлетамаі, галубцамі, дамашнімі пельменямі. Іншы раз бяруць у рукі пруткі для вязання. Кажы, гэта добрая рэлаксацыя для жанчын. Які чалавек ад зямлі любіць займацца агародам, напрыклад, зараз рыхтуецца да пасадкі бульбы. А яшчэ прызнаецца, што вельмі любіць вадзіць машыну, стаж кіроўцы — 20 гадоў.

— Адкуль у мяне бяруцца сілы? Калі я бачу вынік сваёй працы, яшчэ больш хочацца зрабіць. Скажу вам па сакрэце, вельмі люблю танцаваць. Сёлета ў Воранава праводзіўся Навагодні балі. Усе былі вельмі прыгожа прыбраныя, жанчыны ў доўгіх сукенках. Усе з добрым настроем. Хутка будзем святкаваць Жаночы дзень. Таму мне няма часу сумваць...

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота voran.by.

**МЯСЦОВАЕ
САМАКІРАВАННЕ**

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15

ад 17 лютага 2009 года выдана

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ
Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў):
zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэкавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 38200000007667 ад 03.04.2004. 220013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 10.896.

Нумар падпісаны ў 19.30
5 сакавіка 2024 года.

ЗБОР ТВОРАЎ. РАШЭННІ ПРЫМАЕ ЦК...

Некаторыя дакументы з Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь часам падаюцца выключна сухімі справаздачамі, а між тым у іх змесце выяўляецца стан беларускай культуры, стан айчыннай мастацкай літаратуры ў самай поўнай красе. Няхай гэтыя дакументы і дазваляюць убачыць толькі фрагментарны зрэз тых ці іншых рашэнняў, а следам і працэсаў, але і ў гэтым — і грунт, і факты, і высновы, і сам характар рашэнняў ці нават толькі меркаванняў, ацэнак, здольных паўплываць на працэсы ўвогуле...

Вось як, напрыклад, і даведка, падрыхтаваная АДДЗЕЛАМ прапаганды і агітацыі ЦК Кампартыі Беларусі і АДДЗЕЛАМ культуры ЦК Кампартыі Беларусі 13 студзеня 1988 года. Тэма яе гучыць наступным чынам: «Аб практыцы выпуску ў рэспубліку збораў твораў, выбраных твораў і творчай спадчыны пісьменнікаў і дзеячаў мастацтва». Заўважым, што тэма даволі актуальная і сёння. Хоць не так і шмат збораў твораў выдаецца ў краіне зараз. Нагадаем, што «Мастацкая літаратура» завяршае выданне 25-томнага Збору твораў Уладзіміра Караткевіча (1930—1984) і 10-томнага Збору твораў Янкі Брыля (1917—2006). У свой час быў выдадзены васьмітомны Збор твораў Уладзіміра Караткевіча (у дзевяці кнігах). Пяцітомны Збор твораў Янкі Брыля выдаваўся яшчэ пры жыцці народнага пісьменніка Беларусі, у 1979—1981 гадах. Пазней, у 1992—1993 гадах, выйшаў трохтомнік яго Выбраных твораў. Дарэчы, тыраж кожнага тома ў выпадку з васьмітомнікам У. Караткевіча складаў 60 000 экзэмпляраў. Надаўна «Беларуская навука» распачала выданне Збору твораў Кузьмы Чорнага. Пабачыць свет першы том. І ў адным з прыватных выдавецтваў выйшаў першы том са Збору твораў у пяці тамах народнага пісьменніка Беларусі Івана Чыгрынава.

Неабходнасць рэалізацыі такіх праектаў — і з навуковага, і з выдавецкага, і, зразумела, з эканамічнага пункта гледжання — праектаў для культуры і літаратуры відавочная. Іншая справа, што доволі цяжка, амаль немагчыма развіць масавую ці проста больш шырокую ўвагу да Збору твораў. З разлікам, каб кнігі набываліся, а не заставаліся на складзе ў выдавецтвах ці гадамі — на паліцах кнігарняў...

Аб якой жа практыцы — у даведцы з 1980-х?..

«АДДЗЕЛАМІ прапаганды і агітацыі, культуры ЦК КПБ вывучана практыка выдання ў рэспубліцы прыжыццёвых твораў і выбраных твораў савецкіх аўтараў...», — вызначаюць аўтары сваю мэту, абсяг падрыхтаванай імі і іх калегамі інфармацыі. «...Выяўлена, што за гады адзінаццатай пяцігодкі выдавецтвы выдалі 53 тамы збораў твораў 13 аўтараў і 62 тамы выбраных твораў 32 аўтараў. Напрыклад, з выдадзеных у 1981—1985 гадах у выдавецтва «Мастацкая літаратура» 13 збораў твораў — 7, а з 2 выбраных твораў 20 аўтараў пры жыцці аўтараў.

Усе выданні выдаваліся ў адпаведнасці з парадкам, усталяваным Дзяржкамвыдатам СССР...»

Можна толькі здагадацца, колькі інстытутаў дзяржаўнай і партыйнай улады ў тых гадах было задзейнічана на прыняцце рашэння — і ў Мінску, і ў Маскве —

у дачыненні да вядомых і, магчыма, малавядомых ці зусім не вядомых у сталіцы СССР пісьменнікаў з адной з савецкіх рэспублік...

«Аднак пры той практыцы, якая склалася ў выданні збораў твораў і выбраных твораў, вызначыліся пэўныя негатыўныя тэндэнцыі...» Што ж так занепакоіла ЦК Кампартыі?.. У запісы — рэаліі жыцця, якія нельга было схавача альбо падмяніць больш сімпатычнымі фактамі... Чытаем: «Нярэдка рашэнні аб выпуску прымаліся ў сувязі з надыходзячымі юбілеямі аўтараў, без усебаковага ўліку іх рэальнага ўкладу ў развіццё савецкай літаратуры, мастацкай літаратуры вартасцяў твораў. Не заўсёды прымаліся пад увагу рэальныя замовы кніжнага гандлю, дапусцілася факты звышэння тыражоў выданняў. Па дадзеным паіменнага ўліку астаткаў літаратуры 1985 года не рэалізавана звыш 175 тысяч экзэмпляраў 33 назваў збораў твораў і выбраных твораў. Кошт гэтай літаратуры складае сотні тысяч рублёў, што выклікае справядлівую крытыку чытачоў, наносіць маральную і матэрыяльную шкоду кнігавыданню...»

1991-ы і наступныя гады разам з яшчэ большым рыначным характарам зносілі літаратуры і кнігавыдання прыўнеслі ў тэму выдання збораў твораў і выбраных твораў свае новыя фарбы... І, зразумела, шмат што так і не рэалізавана да сённяшніх дзён... Можна быць, з часам айчынным выдавецтвам (як дзяржаўным, так і прыватным) больш актыўна вернуцца да такога фармату знаёмства са спадчынай пісьменнікаў як выданне збораў твораў і выбраных твораў?..

Якое ж выйсе прапапоўваюць высокай партыйнай службоўцы?.. З даведкі вынікае, што ў прапаноўваных аўтары кіруюцца распараджэннямі «зверху»... «У адпаведнасці з пастановай ЦК КПСС ад 15 снежня 1987 г. «Аб прапановах Дзяржкамвыдата СССР і Саюза пісьменнікаў СССР аб мерах па ўдасканальванні практыкі выпускам твораў, выбраных твораў і творчай спадчыны пісьменнікаў і дзеячаў мастацтва» устанавілі наступны парадак выпуску збораў твораў і выбраных твораў...»

Масква падказала — і адпаведна мадэль наклалі ці прапаноўваюць на класіцы на беларускую рэчаіснасць... Вядома ж, нейкім чынам ўлічваюцца і адметнасці сітуацыі ў рэспубліцы. Як галоўная — прысутнасць у жыцці не толькі рускай мовы...

Чытаем у дакладнай запісцы наступны прапановы: «... зводныя планы фарміруюцца не на базе асабістых аўтарскіх заявак, як гэта практыкавалася раней, а па рэкамендацыі кніжных выдавецтваў, Саюза пісьменнікаў БССР, Акадэміі навук БССР, творчых саюзаў і навуковых устаноў, кнігагандлю і бібліятэк рэспублікі, заснаваных на вывучэнні запітаў чытачоў. Праекты гэтых планаў будучы выносіцца

Тыраж кожнага тома ў васьмітомніку Караткевіча, выдадзеным у канцы 80-х, складаў 60 000 экзэмпляраў. Але цяпер знайсці яго, калі пашанцуе, можна толькі ў буквіністчных крамах.

на шырокае абмеркаванне грамадскасці, змяшчацца ў друку;

● выданне прыжыццёвых збораў твораў будзе падпрэмацца толькі ў тым выпадку, калі творчасць пісьменніка з'яўляецца адметным укладам у развіццё шматнацыянальнай савецкай літаратуры і карыстаецца ўсенародным прызнаннем. Пры гэтым пераважна на выніковым выданнем сучасных аўтараў будзе выпуск іх выбраных твораў, аб'ём якіх павялічваецца да трох тамаў;

● прызнана немэтазгодным паўторнае выданне прыжыццёвых збораў твораў на нацыянальнай і рускай мовах;

звесткам «па астатках літаратуры беларускіх аўтараў, якая выйшла ў апошнія гады па стане на 1.02.88 года». Даведка, якую склалі ў красавіку (праз тры месяцы пасля «паперы» цэкоўскіх аддзелаў), адрасавана адрозу першаму сакратару ЦК КПБ Яўрэм Аляксеевічу Сакалову.

І вось што высвятляецца... У аснову выніковым выданнем сучасных аўтараў будзе выпуск іх выбраных твораў, аб'ём якіх павялічваецца да трох тамаў; звесткам «па астатках літаратуры беларускіх аўтараў, якая выйшла ў апошнія гады па стане на 1.02.88 года». Даведка, якую склалі ў красавіку (праз тры месяцы пасля «паперы» цэкоўскіх аддзелаў), адрасавана адрозу першаму сакратару ЦК КПБ Яўрэм Аляксеевічу Сакалову.

І вось што высвятляецца... У аснову выніковым выданнем сучасных аўтараў будзе выпуск іх выбраных твораў, аб'ём якіх павялічваецца да трох тамаў; звесткам «па астатках літаратуры беларускіх аўтараў, якая выйшла ў апошнія гады па стане на 1.02.88 года». Даведка, якую склалі ў красавіку (праз тры месяцы пасля «паперы» цэкоўскіх аддзелаў), адрасавана адрозу першаму сакратару ЦК КПБ Яўрэм Аляксеевічу Сакалову.

Кніжны гандаль і ўзровень замовы выдадзенай кніжнай прадукцыі, у тым ліку збораў твораў і выбраных твораў айчынных пісьменнікаў, — галоўныя складнікі фарміравання тых прычын, якія выклікалі занепакоенасць у ЦК... Рэзальцыю першы сакратар ЦК

КПБ на даведцы М. Дзяльця наклаў наступную: «1. Азнаёміць членаў бюро. 2. Пячэнніку В. А., Мазай Н. Н. Для прапаноў...»

...Пройдзе некаторы час, і на аснове прапаноў Саюза пісьменнікаў БССР і выдавецтва «Мастацкая літаратура» Дзяржкамдрук БССР унясе новыя ініцыятывы па персаналіях у дачыненні да збораў твораў і выбраных твораў. Цікава, якія імёны былі напрыканцы 1980-х, дакладней — у сакавіку 1989 года, у прапановах «Мастацкай літаратуры». Было выказана жаданне выдаць зборы твораў (са спадчыны) — Максіма Багдановіча ў трох тамах, Сцяпана Гаўрусёва ў двух тамах, Уладзіміра Дубоўкі ў чатырох тамах, Аляксея Зарыцкага ў трох тамах, Васіля Каваля ў двух, Аляксея Кулакоўскага ў чатырох, Янкі Купалы ў 10 тамах, Барыса Мікуліча ў трох, Рыгора Мурашкі ў трох (дапісана ад рукі, закрэслена «2». — К.Л., В.С.), Язэпа Пушчы ў двух, Міхаса Чарота ў трох тамах. І яшчэ — шасцітомнік народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава. Гэты збор твораў быў вылучаны ў прапановах асобна. Прапаноўвала выдавецтва аднатомнік, і двухтомнікі (у выпадку з А. Адамовічам, В. Адамчычам, Я. Брылем, Б. Сачанкам, І. Чыгрынавым, І. Шамякіным — трохтомнікі) выбраных твораў 46 паэтаў і празаікаў, якія на той час былі жывымі і працавалі ў літаратуры. Пляны ўсе былі на 1991—1995 гады. Дзяржкамдрук выключыў прапаноў па аднатомніку Івана Бурсава, а яшчэ дадаў зборы твораў М. Танка і А. Куляшова, а ў раздзел выбраных твораў — яшчэ 23 аўтараў (Т. Бондар, А. Дракахруста, М. Дукс, Р. Баравікову, К. Камяішу, В. Коўтун, В. Макарэвіча, М. Маляўку, Н. Мацяш, С. Панізінка, Г. Пашкова, У. Скарынін, С. Яўсееву, С. Андрэако, М. Гіля, А. Дзялендзіка, А. Дударава, З. Прыгодзіна, К. Губарэвіча, Ул. Надзведскага, Я. Янішчыца, А. Вольскага, І. Саркова, М. Чарныўскага). Праўда, рэакцыя ЦК на прапаны невядомая, за выключэннем таго, што насупраць прапаноў па А. Куляшове і М. Танку быў пастаўлены алоўкам пыталынік. І нейкія незрумельныя пазнакі (кшталту «выкр.») насупраць трох імёнаў. А яшчэ падкрэслена імя аднаго рускага паэта. І напрыканцы ў лісце з Дзяржкамдруку ад 30 сакавіка 1989 года: «Лічым таксама неабходным не ўключыць у 13-ю пяцігодку ў план зборы твораў П. Панчанкі (папярэдні ў 4-х тамах з 1983 г. да гэтага часу знаходзіцца ў астатках у параўнальна вялікіх колькасцях — кожны том ад адной да паўтары тысячы) і Я. Брыля, паколькі яго папярэднія тыражы таксама знаходзіцца ў астатках ад паўтары да трох тысяч».

1991-ы і наступныя гады разам з яшчэ большым рыначным характарам зносілі літаратуры і кнігавыдання прыўнеслі ў тэму выдання збораў твораў і выбраных твораў свае новыя фарбы... І, зразумела, шмат што так і не рэалізавана да сённяшніх дзён... Можна быць, з часам айчынным выдавецтвам (як дзяржаўным, так і прыватным) больш актыўна вернуцца да такога фармату знаёмства са спадчынай пісьменнікаў як выданне збораў твораў і выбраных твораў?..

Кастусь ЛЕШНІЦА,
Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕУ.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»
(Организатор аукциона)
извещает о проведении повторного
открытого аукциона по продаже имущества,
принадлежащего
**ОАО «БАТЭ» – управляющая компания
холдинга «Автокомпоненты»** (Продавец)
Аукцион состоится **28.03.2024 в 11.00 по адресу:**
г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1 в составе:

1. Склад ОКСа и гараж электрокар, инв. № 610/С-60447, 496,1 кв. м;
2. Гараж на 25 автомашин с РСЦ, инв. № 610/С-60319, 1979,7 кв. м;
3. Кузнечное отделение, инв. № 610/С-15672, 826,6 кв. м;
4. Яблоня, инв. № 16280527.

Адрес: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Даумана, 107Б/1; 107Б; Гараж на 25 автомашин с РСЦ; 107Б/2. Земельный участок 620850100014000973 площадью 1,4791 га. Право аренды с 07.08.2023 по 06.08.2122. Начальная цена с НДС 20 % – 2 521 201,69 руб. Задаток – 252 120,17 руб.

Лот № 2 в составе:

1. Блок очистных сооружений с компрессорной, инв. № 610/С-15671, 2475,6 кв. м;
2. Склад, инв. № 610/С-60540, 542,3 кв. м;
3. Здание пилорамы столярного участка РСЦ, инв. № 610/С-60318, 656,3 кв. м;
4. Склад брикетирования, инв. № 610/С-38011, 573,8 кв. м;
5. Многолетнее насаждение: рябина обыкновенная кустом, инв. № 16280512; спирея Вангутта, инв. № 16280513; сирень обыкновенная, инв. № 16280514, инв. № 16280515, инв. № 16280516; яблоня лесная, инв. № 16280517; береза бородавчатая, инв. № 16280518, инв. № 16280519, инв. № 16280524, инв. № 16280525, инв. № 16280526; рябина обыкновенная, инв. № 16280522, инв. № 16280523.

Адрес: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Даумана, 107А; 107А/1; 107А/2; 107А/3. Земельный участок 620850100014000853 площадью 0,9755 га. Право аренды с 18.02.2019 по 02.01.2044. Начальная цена с НДС 20 % – 2 811 506,33 руб. Задаток – 281 150,63 руб.

Шаг аукциона – 5 %. Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, определения лица, выигравшего аукцион, а также условия аукциона содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на электронной торговой площадке «GOSTORG». Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900100000000 в ОАО «Беларпромбанк», БИК ВАРВВУ2Х. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Организатор аукциона:

220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, ☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • gostorg.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

Центр Промышленной Оценки • ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ • ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. УНП 191021390
Продавец	Смолевичское райпо, Минская обл., г. Смолевичи, ул. Советская, д. 133. УНП 600048660
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638 – www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов

Здание магазина (инв. номер 614/С-19232, **793 кв. м**, составные части: rampa, сарай). Адрес: **Минская обл., Смолевичский р-н, Заболотский с/с, аг. Заболоть, ул. Центральная, 30А**

Сведения о земельном участке: предоставлен на праве постоянного пользования общ. пл. **0,2480 га** для строительства и обслуживания магазина № 31. Обременения: охранный зона электрических сетей (пл. 0,0059 га)

Начальная цена лота с НДС 20 % – 293 128,00 бел. руб. (снижена на 35 %)

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY19BY47BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелЭЗ», БИК BELBYU2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 14.02.2024

Победитель электронных торгов либо единственный участник торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору торгов в размере 2 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения торгов

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 21.03.2024 с 11.00 до 12.00.

Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 20.03.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by

Центр Промышленной Оценки • ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ • ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. Сайт в интернете: www.cpo.by
Продавец	ОАО «НКФО «Белинхартгрупп», г. Минск, ул. Либаво-Роменская, 23
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. www.ipmtorgi.by

Предмет электронного аукциона – имущество, реализуемое одним лотом, по адресу: г. Брест, ул. Я. Купалы, 11/02

Наименование (назначение), инвентарный номер	Общая площадь
Гараж (здание специализированное автомобильного транспорта), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-46058 (по бух. учету 100050). Составные части и принадлежности: покрытие, ограждение бетонное и кирпичное, двое ворот, сеть радиодифференциальная, кабельная линия телефонной связи. Обременение: аренда	605,2 кв. м
Хозяйственно-бытовой блок (здание административно-хозяйственное), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-69143 (по бух. учету 100048). Составные части и принадлежности: покрытие	296,5 кв. м
Тепловая сеть (сооружение специализированное коммунального хозяйства), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60856 (по бух. учету 100039). Составные части и принадлежности: три трубопровода тепловой сети (трубопровод подающий, трубопровод обратный), запорная арматура	протяженность – 164,8 м
Линия наружного освещения (сооружение специализированное энергетик), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60859 (по бух. учету 100037). Составные части и принадлежности: пять кабелей, мачта освещения, провод (кабель в мачте освещения)	протяженность – 221,7 м.
Кабельная линия электропередачи (сооружение специализированное энергетик), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60857 (по бух. учету 100029). Составные части и принадлежности: два силовых кабеля	протяженность – 272,9 м
Водопроводная сеть (сооружение специализированное водохозяйственного назначения), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60860 (по бух. учету 100028). Составные части и принадлежности: трубопровод напорный, запорно-регулирующая арматура	протяженность – 38,9 м
Канализационная сеть (сооружение специализированное коммунального хозяйства), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60858 (по бух. учету 100038). Составные части и принадлежности: пять трубопроводов безнапорных, пять колодцев, три выпуска	протяженность – 81,8 м
Водопроводная сеть (сооружение специализированное водохозяйственного назначения), инв. номер по ЕГРНИ 100/С-60855 (по бух. учету 100027). Составные части и принадлежности: трубопровод напорный, запорно-регулирующая арматура	протяженность – 33,0 м

В состав лота входит иное имущество. Перечень размещен на сайте организатора аукциона www.cpo.by и на электронной площадке ИПМ-Торги www.ipmtorgi.by

Сведения о земельном участке	Предоставлен на праве постоянного пользования, кадастровый номер 14010000001008797, общей площадью 0,2295 га для обслуживания гаража и здания хозяйственно-бытового блока
Начальная цена с НДС 20 %	1 012 304,83 бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/счет BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелЭЗ» (BYUN), БИК BELBYU2X. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки», УНП 191 021 390	
Срок заключения договоров купли-продажи	Не позднее 30 календарных дней с момента объявления победителя электронного аукциона. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона
Условия оплаты предмета электронных торгов	Оплата должна быть произведена не позднее 20 календарных дней с момента заключения договоров купли-продажи. Передача предмета электронных торгов осуществляется не позднее 10 рабочих дней после полной оплаты покупателем

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by.

Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, штрафные санкции прописаны в **соглашении** о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by. Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 1,5 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Рэспубліка» от 16.11.2024 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов	Начало торгов: 10.00 08.04.2024 г. Окончание торгов: 11.00 08.04.2024 г. Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок	Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 05.04.2024 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by
Контактные данные	Тел.: +375 17-310-36-37; +375 (29)-317-95-42; E-mail: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел.: +375212 24-63-12, +37529 510-07-63.

Продавец: открытое акционерное общество «Витязь», 210605, г. Витебск, ул. П. Бровки, 13а, тел. +375 212 26-52-13.

Лот № 1. Капитальное строение с инв. № 200С-72830 площадью 4978 кв. м по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Петруся Бровки, д. 13А/2, наименование – административно-бытовой корпус № 15, назначение – здание административно-хозяйственное, расположенное на зем. участке с кадастровым № 240100000003000095 площадью 25 6294 га (проезд долевой аренды) по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Петруся Бровки, д. 13А, целевое назначение – зем. участок для строительства и обслуживания административно-производственных зданий.

Нач. цена: 1 613 641,40 бел. руб. без учета НДС.
Задаток: 161 364,14 бел. руб.

Дата, время и место проведения аукциона: 08.04.2024 в 12.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатков и приема документов: с 07.03.2024 с 08.30 по 05.04.2024 до 17.30.

Задаток перечисляется на р/с ККУП «Витебский областной центр маркетинга» № ВУ93ИТВК30120001093300066782 ЗАО «МТБанк» г. Минск, БИК МТБВКУ22, УНП 39047566, код операции 40901.

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5, в ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Условия аукциона: Победитель аукциона (единственный участник, выразивший согласие на приобретение предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) обязан: в течение 10 раб. дней со дня проведения аукциона возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для проведения аукциона на р/с, указанный в протоколе аукциона; подписать договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней со дня проведения аукциона; оплатить предмет аукциона в полном и срок, установленный договором купли-продажи, оплатить НДС сверх цены продажи предмета аукциона.

Аукцион проводится в порядке, установленном Указом Президента Республики Беларусь № 232 от 05.05.2009 г. «О некоторых вопросах

проведения аукционов (конкурсов) и Положением «О порядке организации и проведения торгов по реализации имущества ОАО «Витязь» от 13.04.2021.

Лица, желающие участвовать в аукционе, обязаны подать организатору аукциона заявление на участие в аукционе, подписать соглашение установленной формы с приложением документов: документ, подтверждающий внесение суммы задатка на р/счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юр. лицом или индивидуальным предпринимателем РБ – копия документа, подтверждающего гос. регистрацию юр. лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юр. лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юридического лица РБ – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юр. лицо представляет его руководителем); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя РБ – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юр. лица, иностранного физ. лица – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, руководитель юр. лица – также документ, подтверждающий его полномочия. Организатор аукциона вправе в любое время, но не позднее чем за 3 дня до даты проведения аукциона, отказаться от проведения аукциона.

Доп. информация можно получить по тел.: +375 (212) 24-63-12, +37529 510-07-63, e-mail: vcmt74@mail.ru, marketvit.by.

Ознакомиться с предметом торгов можно по предварительному согласованию с Продавцом по тел. 8-0212-265383.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона)
извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества
ОАО «Агрофирма «ФАЛИЧИ» (Продавец)

Аукцион состоится **22.03.2024 в 11.00 по адресу:** г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1: Комбайн зерноуборочный самоходный КЗС-1218-10, «ПАЛЕССЕ GS12», заводской № 1689. 2009 г.в.

Начальная цена с НДС 20 % – 56 683,20 руб.
Задаток – 5 500,00 руб.
Местонахождение: Минская обл., Стародорожский район, аг. Каваличи, ул. Садовая, 1 (МТП).

Порядок оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также условия аукциона содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на электронной торговой площадке «GOSTORG». Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900100000000 в ОАО «Беларпромбанк», БИК ВАРВВУ2Х. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений и задатка – 20.03.2024 в 11.00.

Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, ☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • gostorg.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

Скажыце, доктар...

Стадзённы кашаль

Як адрозніць коклюш ад прастуды?

У гэтым сезоне акрамя звыклых інфекцый вырасла захворванне коклюшу ў дзяцей. Каварнасць гэтай інфекцыі ў тым, што пачынаецца яна, як звычайная прастуда, якой не надаюць асаблівага значэння. Коклюш яшчэ называюць стадзённым кашлем. Прыкладна столькі часу трэба для поўнай папраўкі. Нягледзячы на тое, што на коклюш хварэюць і дарослыя, больш за ўсё схільныя да захворвання дзеці. Асабліва небяспечная хвароба для дзяцей першага года жыцця. Звычайна коклюшыны кашаль суправаджаецца глыбокім удыхам і працягваецца доўгімі прыступамі, якія часам даводзяць малага да ваніт, кровазліцця сасудаў вачэй, пупочных і пахвінных грыж. У цяжкіх выпадках бываюць нават выпадзенне правай кішкі і пераломы рэбраў. Асабліва пакутлівым і частым кахам становіцца па начах — часам да 30 прыступаў. Як распазнаць і лячыць гэту хваробу, расказала ўрач-інфекцыяніст 22-й гарадской дзіцячай паліклінікі Дар'я ПЕТРАЧУК.

— Дар'я Ігаруна, раскажыце, як адрозніваецца заражэнне коклюшам?

— Яго ўзбуджальнікам выступае бактэрыя *Bordetella pertussis* — коклюшыны палачка. Хвароба перадаецца паветрана-кропельным шляхам. Адзінай крыніцай інфекцыі з'яўляецца хворы чалавек, прычым у прышчэпленых часта інфекцыя працякае атыпова ў лёгкай форме ці зусім бессімптомна, але для навакольных чалавек заразы.

Вакцынацыя абараняе ад цяжкіх формаў коклюшу і ад ускладненняў. Ёсць нават такі медыцынскі тэрмін «коклюш у прышчэпленнага», гэта значыць, сцёртая, змазаная форма хваробы. Таму для клініцыстаў дадзеная інфекцыя можа выклікаць складанасці ў ранній пастаноўцы дыягназу, плюс сама клініка коклюшу, нават у непрышчэпленнага дзіцяці, разгортваецца толькі праз тыдзень.

— Ці можна адразу распазнаць інфекцыю?

— Візітка хваробы ў выглядзе тыповага кашлю, ванітаў у канцы прыступу і рэпрызаў з'яўляюцца толькі на другім тыдні хваробы. Да гэтага дзіця можа кашляць самым звычайным кашлем, як падчас звычайнай ВРВІ. А ў прышчэпленнага дзіцяці класічная клініка коклюшу можа так і не выявіцца. Але менавіта ў гэты перыяд чалавек максімальна заразны для навакольных, асабліва для дзяцей да 2-месячнага ўзросту (яны яшчэ не паспелі атрымаць сваю абарону ў выглядзе вакцынацыі). У гэтай групы дзяцей коклюш будзе працякаць вельмі сур'ёзна, часцей з ускладненнямі.

кропкавае кровазліццё, шыйныя вены выразна выбухаюць, часам бываюць насавыя крывацёкі.

Неабходна памятаць, што на тужлівы цяжкі кашаль пры коклюшы часам прыводзіць да пералому рэбраў, выпадзення прамоў кішкі. Заканчэнне прыступу азначае выдзяленне невялікай колькасці вязкай шклопадобнай макроты, нярэдка бываюць ваніты. Прыступы ў асноўным мучаюць дзіця ў вячэрні час ці ўначы, яны «сдажваюць» дзіця ў ложку.

палачкі. Такім чынам, галоўная прычына кашлю пры коклюшы пасля 2-3 тыдняў хваробы ўжо не ў бронхах і лёгкіх, а ў галаўным мозгу.

— Як урачы вызначаюць гэтае захворванне?

— Паколькі інфекцыя няпростая, дыягностыка мае шэраг асаблівасцяў. Існуе бактэрыялагічны метады дыягностыкі — выдзяленне *Bordetella pertussis* у пасеве мазка з насалаткі (бярэцця ў першыя тыдні ад пачатку хваробы). Аднак

ўрачом індывідуальна, у цяжкіх выпадках могуць прымяняцца сэдатыўныя прэпараты.

— Ад гэтай інфекцыі лепш хутчэй прышчапіцца...

— Менавіта так, вакцынацыя — адзіны спосаб абараніць дзіця. Згодна з Нацыянальным календаром прышчэпак, яна праводзіцца дзецям трохразова ва ўзросце 2, 3 і 4 месяцы, з наступнай аднаразовай рэвакцынацыяй ва ўзросце 18 месяцаў (так званы «бустар»). Вакцыны, якія выкарыстоўваюцца ў нас у краіне, дзеляцца на дзве групы: з сучаснаклетачным коклюшным кампанентам (забітая коклюшыная палачка) і бясклетачным коклюшным кампанентам. Апошнія ўтрымліваюць не забітую коклюшыную палачку, а толькі значныя для фарміравання імунітэту кампаненты яе клетачнай сценкі і інактываваныя (абясшкоджаныя) таксіны. Вышэйпералічаныя вакцыны можна ўводзіць адначасова (у адзін дзень) з іншымі вакцынамі.

Важная вакцынацыя таксама цяжарных жанчын. Па міжнародных рэкамендацыях усім цяжарным жанчынам у тэрмін цяжарнасці з 27 да 36 тыдня рэкамендуецца аднаразовае ўвядзенне бясклетачнай супрацькоклюшнай вакцыны. Гэта неабходна для таго, каб наваароджаны на працягу першых 2-3 месяцаў жыцця меў імунітэт супраць коклюшу. У два месяцы немаўля атрымае належныя вакцыны і само будзе абаронена супраць коклюшу і іншых небяспечных інфекцый.

Калі дзіця перахварэла на коклюш, яму паказана вакцынацыя бясклетачнымі вакцынамі. Увядзенне сучаснаклетачнай АКДС прама забараняецца пасля перанесенага коклюшу. Іншыя прышчэпкі трэба рэкамендаваць пасля нармальнага самаадчування і знікнення ці мінімізацыі сімптомаў. Паколькі пры коклюшы рэштківаць кашаль можа захаўвацца месяцамі, кажаць месяц ад апошняга кашляюга штуршка, як раць некаторага педятры, сапраўды не варта. Гэта неабгрунтаваная перастрахоўка, якая прывядзе да крытычнага зацягвання вакцынацыі на паўгода ці год. Прышчэпіваць можна неўзабаве пасля заканчэння перыяду спазматычнага кашлю.

Іх могуць правакаваць фізічная нагрузка, чханне, жаванне, глытанне, адмоўныя эмоцыі, сухое і гарачае паветра, націск шпэтэлем на язык. Усё гэта амаль заўсёды пачкавае на павышаную гадоўнасць да кашлю, якая вельмі характэрна для коклюшу. Чым больш суха і цёпла ў пакоі, дзе знаходзіцца дзіця, тым гусцейшая макрота, тым большая верагоднасць павелічэння частаты прыступу і развіцця ўскладненняў. Працягласць перыяду спазматычнага кашлю можа дасягаць 2-3 месяцаў.

Гэтак жа коклюшыны палачка выдзяляе таксін, які раздражняе не толькі слізстую абалонку дыхальных шляхоў, але і цэнтральную нервовую сістэму. Да таксіну асабліва адчувальныя менавіта клеткі кашляюга цэнтру. Пры гэтым узбуджэнне клетак кашляюга цэнтру аказваецца настолькі моцным, што кашаль працягваецца нават пасля таго, як у арганізме не застаецца ні адной коклюшынай

вельмі складана злавіць гэты перыяд, бо хвароба працякае пад маскай прастуды. Далей цягам месяца можна выявіць ДНК узбуджальніка з выкарыстаннем палімеразнай ланцужовай рэакцыі (ПЛР-даследаванне назафарынальных проб). Гэта найбольш адчувальны тэст. Запозненым спосабам пацвердзіць інфекцыю здольны імунэферментны аналіз (ІФА). Для дыягностыкі неабходна вянзозная кроў. Гэта сералагічная рэакцыя, пры якой выяўляюцца спецыфічныя антыцелы ІgG да антыгенаў клетак *Bordetellapertussis* і да таксіну *Bordetellapertussis*.

— Якія асаблівасці мае лячэнне коклюшу?

— Яно заключаецца ў прызначэнні антыбактэрыяльных прэпаратаў з групы макралідаў, улічэнні паветра, пратэраванні, працяглых прагулкаў на свежым паветры, лепш за ўсё поблізу вадаёмаў. Прызначэнне лекавых сродкаў ад кашлю вырашаецца

НЕ ДАПУСЦІЦЬ ТРАГЕДЫІ: ШТО ПАВІННЫ ВЕДАЦЬ БАЦЬКІ

Першага сакавіка адзначаўся Міжнародны дзень барацьбы з наркаманняй. У сувязі з гэтым спецыялісты нагадалі прыкметы спажывання наркатыкаў, як няяўныя, так і відавочныя, і далі парады бацькам, падкрэслішы, што наркамання — зусім не доля дзяцей з неўладкаваных сем'яў, у «зоне рызыкі» можа апынуцца кожны.

Паводле слоў галоўнага пазаштатнага спецыяліста па наркалогіі галоўнага ўпраўлення па ахове здароўя Мінскага аблвыканкама **Аляксандра КАЗАЧКА**, у сярэднім за сваё нядоўгае жыццё наркаспажывец уцягвае ў рэгулярнае спажыванне 10—15 чалавек, а 30 % маладых асоб, якія маюць знаёмых-наркаманаў, знаходзяцца ў «зоне рызыкі». Залежны ад наркатыкаў схільныя да рызыкі заражэння і спрыяюць распаўсюджванню ВІЧ-інфекцыі, віруснага гепатыту, венерэчных хвароб і іншых небяспечных інфекцыйных захворванняў.

Прыкметы магчымага спажывання

- рэзкая перападаў настрою: ад эйфарыі і лагоднасці да агрэсіі;
- балючая рэакцыя на крытыку, агрэсіўнасць;
- змена рытму сну;
- змена апетыту і манеры ўжывання ежы, часта праблемы са страваваннем;
- рэзкая змена вагі — пахудзенне ці набар;
- скрытнасць, якія нарастае;
- вонкава адхілены погляд, часта — неахайны выгляд;
- зніжэнне цікавасці да вучобы;
- павелічэнне фінансавых запытаў;
- з'яўленне падазронаў сяброў.

Відавочныя прыкметы

- наяўнасць атрыбутаў, якія паказваюць на пераклучэнне інтарэсаў на наркаты-

- кі (пакецікі, шпрыцы, выкарыстанне ў мове жаргонаў ад наркатыкаў («прыход», «колы», «чытаць» і інш.);
- інецыраваныя склеры, беспадстаўны кашаль (3-за раздражнення слізстых абалонак верхніх дыхальных шляхоў);
- бледныя або гіперэміраваныя скурныя пакрыткі;
- празмернае звужэнне або пашырэнне зрэнак незалежна ад асвятлення;
- наяўнасць слядоў (сінякі, парэзы, шчыльныя сінявата-барвовыя цяжы) ад ін'екцый на целе ў вобласці крывяносных сасудаў.

Фактары рызыкі

- Аднымі з галоўных прычын, якія прыводзяць да наркаманіі ў асяроддзі падлеткаў, з'яўляюцца:
- ❖ недахоп любові і ўвагі з боку блізкіх людзей;
- ❖ эксперыменты над сваёй свядомасцю;
- ❖ задавальненне цікаўнасці;

- ❖ перайманне паводзін «сваіх аўтарытэтаў»;
- ❖ павеў пэўнай «моды»;
- ❖ бунтарства.

Рэкамендацыі для бацькоў

- Бацькі павінны:
- мець дакладную пазіцыю супраць прыёму любога віду наркатыку і прывіваць яе сваім дзецям;
- быць для дзіцяці ўзорам паводзін;
- пабудоваць сямейныя адносіны такім чынам, каб з дзецімі можна было абмеркаваць любыя праблемы;
- фарміраваць у дзіцяці незалежнасць, адказнасць, самапавагу;
- вывучыць сігналы небяспекі, каб ведаць, як убачыць бяду, і ведаць, куды можна звярнуцца па дапамогу.
- Яе, дарэчы, падлеткі і дарослыя, якія ўжываюць наркатыкі, могуць атрымаць у тым ліку і ананімна.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Планар» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже

ЗДАНИЯ ДЕРЕВООБРАБОТКИ

(составные части и принадлежности: пристройка, жербор железобетонный, подъездные дороги, опилокприемник), инв. № 601/С-26267,

общей площадью 478,4 кв. м, расположенного на земельном участке площадью 0,6437 га с кадастровым номером 623288000016000004 (право постоянного пользования)

по адресу: Минская область, Логойский район, Янушковичский с/с, 8.

Начальная цена с НДС (20 %) – 11 281,65 бел. руб. Задаток 10 % от начальной цены – 1 128,00 бел. руб. Стоимость снижена на 90 %.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB301210826001 69330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК PRSBBY2X, УНП 690324015, код платежа – 40901, код категории платежа ОТНР, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 10 (десяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона, а также возмещает затраты на публикацию в СМИ.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предупреждение извещения опубликовано в газете «Звязда» от 15.12.2023, 23.01.2024, 13.02.2024.

Аукцион состоится 19.03.2024 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 18.03.2024 до 17.00 по указанному адресу в каб. 320.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, (8029) 136 31 11. Тел. для осмотра (8044) 797-93-83.

УНП 101000017

Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Лот: изолированное помещение с инвентарным номером 122/D-8489 (наименование: столовая; назначение: помещение общественного питания) площадью 1647,5 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., Ивацевичский р-н, г. Ивацевичи, ул. 40 лет Октября, 3А-1

Начальная цена, руб. (с учетом НДС)	102 000,00	Размер задатка, руб.	10 200,00
-------------------------------------	------------	----------------------	-----------

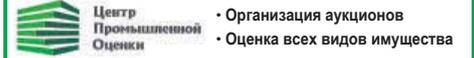
Продавец: ОАО «Ивацевичагрохотсервис», 225295, Брестская обл., г. Ивацевичи, ул. 40 лет Октября, 3, тел./ф 80164592143. **Организатор торгов:** Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Брест, ул. Наганова, 10-329, тел./ф 80162408701. Задаток вносится на расчетный счет Организатора аукциона до подачи заявления. **Р/с для перечисления задатка:** BY32BARB30127866600100000000, в ОАО «Белагпропромбанк» ЦБВ № 116 в г. Брест, РД по Брестской области, код банка BARBВY2X, УНП 201028245, код платежа 40901. **Условия продажи:** без условий. **Срок заключения договора купли-продажи:** до 20 рабочих дней со дня проведения аукциона. **Условия оплаты:** согласно заключенному договору купли-продажи. **Информация о возмещении затрат:** участник аукциона, выигравший торги в течение 3 рабочих дней со дня аукциона, возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, включающие вознаграждение Организатора аукциона. **Срок возможного отказа от проведения аукциона:** не позднее чем за 3 календарных дня до наступления даты проведения аукциона

Аукцион состоится 22 марта 2024 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325

Сведения о документах, которые необходимо предоставить для участия в аукционе, порядок, в соответствии с которым проводится аукцион, а также иная информация содержится на сайте Организатора аукциона www.osenkabrest.by, также можно узнать по телефонам: 8 (0162) 40-87-01, 40-87-02

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00.

Последний день приема заявлений – 21 марта 2024 г. до 17.00

Организация аукционов
Оценка всех видов имущества

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор электронных торгов	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607
Продавец	УП «НАЦИОНАЛЬНЫЕ СПОРТИВНЫЕ ЛОТЕРЕИ», г. Минск, пр-т Независимости, 49, пом. 25, тел. +375 29 607 75 72
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703. Адрес ЭТП: www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов: право заключения договора аренды недвижимого имущества (административно-торговый центр УП «Национальные спортивные лотереи» г. Новополоцк (административно-торговое помещение) с инвентарным № 252/D-7822 общ. пл. 37,4 кв. м, по адресу: Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Молодежная, 43-1). Срок аренды – 3 года. Размер арендной платы за месяц – 474,05 бел. руб. **Начальная цена / сумма задатка – 158,02 бел. руб. Шаг торгов – 7,90 бел. руб.**

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 11.10 25.03.2024

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by по 22.03.2024 до 17.00

Извещение о проведении электронных торгов опубликовано на сайте Государственного комитета по имуществу (au.na.by) 06.03.2024 г.

Контактные телефоны: +375 (17) 310-36-37; +375 (29) 317-95-42. **E-mail:** auction@cpo.by

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению ОАО «СтанкоГомель» (продавец) извещает о проведении 19 марта 2024 года повторного открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

Лот № 3: продольно-строгольный станок 7212Г, инв. № 4884. Начальная цена с НДС – 32 600,00 бел. руб. Задаток – 1 630,00 бел. руб.
Лот № 9: настольно-сверлильный станок 2Н112, инв. № 7516. Начальная цена с НДС – 970,00 бел. руб. Задаток – 48,50 бел. руб.
Лот № 10: резьбонарезной станок 2Д112РП, инв. № 413. Начальная цена с НДС – 1 600,00 бел. руб. Задаток – 80,00 бел. руб.

Местонахождение объектов: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10

Продавец: ОАО «СтанкоГомель», г. Гомель, ул. Интернациональная, 10. **Конт. тел. по техническим вопросам:** Хацков Н.Н. – +375 (29) 652 27 07, по общим вопросам: Бартоновский Г. В. – +375 (44) 754 41 23. Начальная цена указана без учета демонтажа.

Шаг аукциона – 5 % от предыдущей названной аукционистом цены продажи предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца: BY29AKBB 30120363500123100000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Гомель, ул. Фрунзе, 6а, БИК АКBBВY2X, УНП 400085002.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с 10.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений заканчивается 18.03.2024 г. в 16.00.

Порядок участия в проведении аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.delovayaocena.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %.

Победителем торгов будет признан участник, предложивший наиболее высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязан: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней с момента подписания протокола; стоимость должна быть выплачена в течение 10 (десяти) рабочих дней с момента подписания договора купли-продажи; возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» «О порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды недвижимых помещений (их части)».

Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62.

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, штрафные санкции прописаны в соглашении о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by. Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену.

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета аукциона на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 2 % от цены продажи (по лотам №№ 1, 2, 5–8) и 6 % от цены продажи (по лоту № 3) и 3 % от цены продажи (по лоту № 4) в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов.

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 13.00 08.04.2024 г.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 05.04.2024 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-373-21-33; +375 (44) 704-92-06. **E-mail:** info@ipmtorgi.by

Аукцион состоится 12.04.2024 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4.

Лот № 1: Павильон с инв. № 5944. Начальная цена с НДС 20 % – 3 837,04 руб.

Место нахождения Лота № 1: Минская обл., Минский р-н, аг. Колодицки, ул. Геофизика, 15 (место временного хранения).

Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Государственного комитета по имуществу gki.gov.by и на электронной торговой площадке «GOSTORG» Организатора аукциона gostorg.by.

Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-99-52 *gostorg.by * e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона/ Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 600. www.ipmtorgi.by
Продавец	ООО «БЕЛИНВЕСТ-инжиниринг», 220004, г. Минск, ул. Мельникайте, д. 2, пом. 10.

Предмет электронного аукциона

Лот № 1: здание банка (здание специализированное финансового назначения), инв. номер 630/С-48523, общей площадью 1100,0 кв. м, по адресу: Минская обл., Молодечненский р-н, г. Молодечно, пер. Партизанский, д. 1. Составные части и принадлежность: бетонный подвал.

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 25 081,54 бел. руб. с учетом НДС 20 %

1 589 922,76

Здание гаража (здание специализированное автомобильного транспорта), инв. номер 630/С-48531, общей площадью 204,3 кв. м, по адресу: Минская обл., Молодечненский р-н, г. Молодечно, пер. Партизанский, д. 1.

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 28,71 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 642000000003000069: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,3844 га размещения объектов финансового назначения

Лот № 2: помещение отделения ОАО «Белинвестбанк» (помещение неустановленного назначения), инв. номер 350/D-133960, общей площадью 697,7 кв. м, по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Советская, 126-11.

1 014 681,28

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 8 584,09 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Лот № 3: склад на цокольном этаже (складское помещение), инв. номер 350/D-133975, общей площадью 25,4 кв. м, по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Советская, 126-12

28 446,14

Лот № 4: административное здание (здание административно-хозяйственное), инв. номер 700/С-48341, общей площадью 584,8 кв. м, по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, 6-р Неположеных, 43Б. Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 9,42 бел. руб. с учетом НДС 20 %

744 583,68

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 740100000005002238: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,0515 для строительства и обслуживания административного здания

Лот № 5: банк (здание специализированное финансового назначения), инв. номер 400/С-3725, общей площадью 2379,7 кв. м, по адресу: Гродненская обл., г. Гродно, ул. Мицкевича, 3. Составные части и принадлежность: подвал (А4/к), навес (А).

3 373 808,11

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 11 900,20 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 440100000002000683: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,1086 га для обслуживания административного здания (головной филиал по Гродненской области)

Лот № 6: административное встроенно-пристроенное помещение (административное помещение), инв. номер 100/D-82742, общая площадь 1149,1 кв. м, по адресу: Брестская обл., г. Брест, ул. Московская, 346-269.

1 465 899,12

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 262,42 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Лот № 7: административное помещение № 1 (Административное помещение), инв. номер 500/D-687422, общей площадью 980,0 кв. м, по адресу: г. Минск, пр-т Партизанский, 6А-1.

1 871 138,04

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 21 918,94 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Лот № 8: магазин (здание специализированное розничной торговли), инв. номер 500/С-25388, общей площадью 696,6 кв. м, по адресу: г. Минск, ул. Петра Глебки, 64А.

1 318 524,24

Пкупатель обязан заключить с Продавцом договор купли-продажи о приобретении неотъемлемого имущества общей стоимостью 4 376,44 бел. руб. с учетом НДС 20 %

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 500000000006002023: предоставлен на праве постоянного пользования общей площадью 0,0975 га для эксплуатации и обслуживания здания магазина

Обременения: 1. По лотам №№ 1–7 залог в ОАО «Белинвестбанк». 2. Арендаторы по лотам №№ 1–8. Подробная информация на сайте организатора аукциона и у Продавца

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов перечисляется в белорусских рублях на счет BY92BELB301210048350080226000 в ОАО «Банк Бельбэ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBY2X; ОКПО 378531865000, получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638

Срок заключения договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов: оплата осуществляется в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента заключения договора купли-продажи. Передача предмета электронных торгов осуществляется не позднее 10 рабочих дней после полной оплаты

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by.

Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, штрафные санкции прописаны в соглашении о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by.

Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену.

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета аукциона на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 2 % от цены продажи (по лотам №№ 1, 2, 5–8) и 6 % от цены продажи (по лоту № 3) и 3 % от цены продажи (по лоту № 4) в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов.

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 13.00 08.04.2024 г.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 05.04.2024 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-373-21-33; +375 (44) 704-92-06. **E-mail:** info@ipmtorgi.by

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607, оф. 5. УНП 191021390
Продавец	Унитарное предприятие «Службный рынок ОПС», Минская обл., Слуцкий р-н, г. Слуцк, пл. Базарная, д. 13
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. УНП 191224638, www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов (одним лотом)
Адрес: Минская обл., Слуцкий р-н, г. Слуцк, ул. Пугачева, д. 1, 1/1 – 1/3

Производственная база в составе:
АБК (1565 кв. м, 640/С-25904),
производ. корпус (3194,6 кв. м, 640/С-25908),
здание механич. мойки (293,4 кв. м, 640/С-25911),
здание АЗС (31,9 кв. м, 640/С-25949)

Сведения о земельном участке: пл. 1,9846 га, предоставлен на праве постоянного пользования для размещения объектов административного назначения.
Ограничения (обременения): расположен на природ. территориях, подлежащих спец. охране (охрана вод. объекта)

Обременения: площади зданий с инв. № 640/С-25904 и 640/С-25908 частично сданы в аренду

Начальная цена лота с НДС 20 % – 1 137 166,63 бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелБЭЗ», БИК BELBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результаты торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки (www.ipmtorgi.by)

Победитель электронных торгов либо единственный участник торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение 1,5 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 19.03.2024 с 11.00 до 12.00.
Торги продвигаются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов.

Завки на участие в электронных торгах принимаются по 18.03.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны:
+375 17-310-36-37; +375 (29) 154-34-35.
E-mail: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703. УНП 191224638
Продавец	ЧТУП «СТАРОВЕР», г. Фаниполь, ул. Заводская, 94, каб. 84. УНП 690714533
Ликвидатор	ООО «Правовая компания «Делегат», УНП 192660284 (+375 17 397-97-375)

Предмет аукциона (одним лотом)

Дебиторская задолженность в количестве 30 контрагентов, два кассовых аппарата «Эвэс» и мобильный терминал mPOS МТBank.	Начальная цена лота (с НДС 20 %) – 1 796 684,44 бел. руб.
Полный перечень с указанием сумм дебиторской задолженности см. на сайте организатора аукциона ipmtorgi.by . Имеющиеся обременения в отношении имущества: отсутствуют	Шаг аукциона – 89 834,23 бел. руб.

Порядок ознакомления: в рабочие дни по предварительному согласованию, +375 (29) 697 97 76, Антонов В.Н.

Порядок оформления участия в аукционе и результатов торгов: аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке продажи имущества ликвидир. юридич. лица с публич. торгов», утвержденным постановлением Совмина РБ от 8 января 2013 г. № 16 «О некоторых вопросах продажи имущества ликвидир. юридич. лица». С подробной информацией можно ознакомиться на сайте организатора аукциона ipmtorgi.by

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BY92BELB301200483500080226000 в ОАО «Банк БелБЭЗ», БИК BELBY2X; УНП 191224638; получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка»

Срок подписания договора купли-продажи – 10 (десять) календарных дней после проведения аукциона

Срок оплаты предмета аукциона: не позднее **10 (десяти) календарных дней** со дня проведения аукциона

Победитель аукциона либо единственный участник, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона, а также оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере **0,5 %** от цены продажи лота в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным без объяснения причин снятия

Предшествующее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» от 20.02.2024 г.

Дата и время проведения аукциона: 18.03.2024 в 13.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, оф. 5.
Принем заявлений с 09.00 06.03.2024 до 17.00 15.03.2024 по тому же адресу

Контактные телефоны: +375 (17) 373 21 33; +375 44-704-92-06.
E-mail: auction@ipmconsult.by

29 марта 2024 года в 12.00
состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Гроднорторгстрой»
по адресу: г. Гродно, ул. Победы, 27, тел. (0152) 39-18-50.

С повесткой дня собрания акционеры могут ознакомиться с 15 марта 2024 г. с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Гродно ул. Победы, 27.

Перечень вопросов по повестке дня общего годового собрания акционеров утвержден Протоколом наблюдательного совета № 5 от 26.02.2024. В ПОВЕСТКЕ ДНЯ РАССМОТРЕНИЕ ВСЕХ ОСНОВНЫХ ВОПРОСОВ ПО ИТОГАМ ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОБЩЕСТВА ЗА 2023 ГОД.

Формирование списка владельцев ценных бумаг для регистрации участников собрания будет составлен по состоянию на 04.03.2024 г. Закрытие реестра акционеров 04.03.2024 г.

УНП 500055271

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ ОАО «Стройтрест № 1»

27 марта 2024 г. в 14.30
состоится очередное общее собрание акционеров ОАО «Стройтрест № 1»
по адресу: г. Минск, ул. Платонова, 15

Повестка дня собрания

- Об итогах финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2023 год и основных направлениях деятельности на 2024 год.
- О работе наблюдательного совета Общества в 2023 году.
- О результатах проверки ревизионной комиссией финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2023 год.
- О результатах проведения ежегодной обязательной аудиторской проверки годовой бухгалтерской и (или) финансовой отчетности ОАО «Стройтрест № 1» за 2023 год.
- Об утверждении годового отчета, годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности Общества за 2023 год.
- Об утверждении порядка распределения прибыли, остающейся в распоряжении Общества за 2023 год.
- Об утверждении плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении Общества, на 2024 год и I квартал 2025 года. Периодичность выплаты дивидендов в 2024 году.
- О внесении изменений и дополнений в Устав ОАО «Стройтрест № 1».
- О внесении изменений в Положение о порядке учета акционеров и о согласовании сделок, в совершении которых имеется заинтересованность акционеров, ОАО «Стройтрест № 1».
- Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии Общества.
- О вознаграждении членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в общем собрании акционеров – 1 марта 2024 года.

С материалами к годовому общему собранию акционеров Общества можно будет ознакомиться по адресу: г. Минск, ул. Платонова, 15 в кабинете № 213:

- с 1 марта 2024 года по 26 марта 2024 года в рабочие дни с 9.00 до 18.00 (перерыв с 13.00 до 14.00), 27 марта 2024 года (в день проведения) с 9.00 до 13.00 – ознакомление с информацией о деятельности Общества за 2023 год;
- с 11.03.2024 года по 26.03.2024 года в рабочие дни с 9.00 до 18.00, 27 марта 2024 года с 9.00 до 13.00 – ознакомление с иными материалами по вопросам повестки дня годового общего собрания.

Регистрация лиц, имеющих право на участие в годовом общем собрании, будет проводиться 27 марта 2024 года с 13.30 по 14.20 по месту проведения собрания при предъявлении паспорта для акционера Общества, паспорта и доверенности (договора) – для представителя акционера.

Начало работы собрания в 14.30.

УНП 100289860

ГУ «Центр по обеспечению деятельности бюджетных организаций Логойского района»
в интересах управления по образованию, спорту и туризму Логойского райисполкома
5 апреля 2024 года проводит открытый аукцион по продаже автомобилей:

VAZ-21074-113-40 2011 года выпуска.
Стоимость автомобиля составляет 2 300,00 долларов США по курсу НБ РБ на день продажи;

SAMAND TV5 2010 года выпуска.
Стоимость автомобиля составляет 1 500,00 долларов США по курсу НБ РБ на день продажи.

SAMAND LX 2008 года выпуска.
Стоимость автомобиля составляет 1 700,00 долларов США по курсу НБ РБ на день продажи, также к стоимости автомобиля добавляются расходы по подготовке документов и публикации объявления.

Шаг аукциона составляет 100 белорусских рублей. Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения результатов аукциона внести плату за предмет аукциона, возместить расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона.

Контактные телефоны: (801774) 43-0-62; 43-0-65; 43-0-64.
Аукцион состоится в **10.00 5 апреля 2024 года** по адресу: 223141, Минская область, г. Логойск, ул. Победы, д. 79А, каб. 208.

УНП 690866941

Извещение об открытом аукционе по продаже не завершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность в г. Гродно 9 апреля 2024 года

№ лота	Местонахождение земельного участка, его кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Характеристика (описание)	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, руб.	Начальная цена предмета аукциона (в том числе: начальная цена не завершенного строительства капитального строения; земельного участка), руб.	Сумма задатка, руб.
1	Гродненская область, г. Гродно, ул. Сергея Гребченко, 13, У-692, микрорайон «Заболоть», 44010000002007157	0,0949	Незавершенное не законсервированное капитальное строение, степень готовности 11 %, наружная площадь 159 кв. м. Фундамент: бетонный	344,64	35 982,73 (9 215,83; 26 666,90)	7 100

Целевое назначение: земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к внеплощадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимости имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме).

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся; продолжить строительство жилого дома в установленный срок.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», телефоны: +375 (152) 626055, 626056.

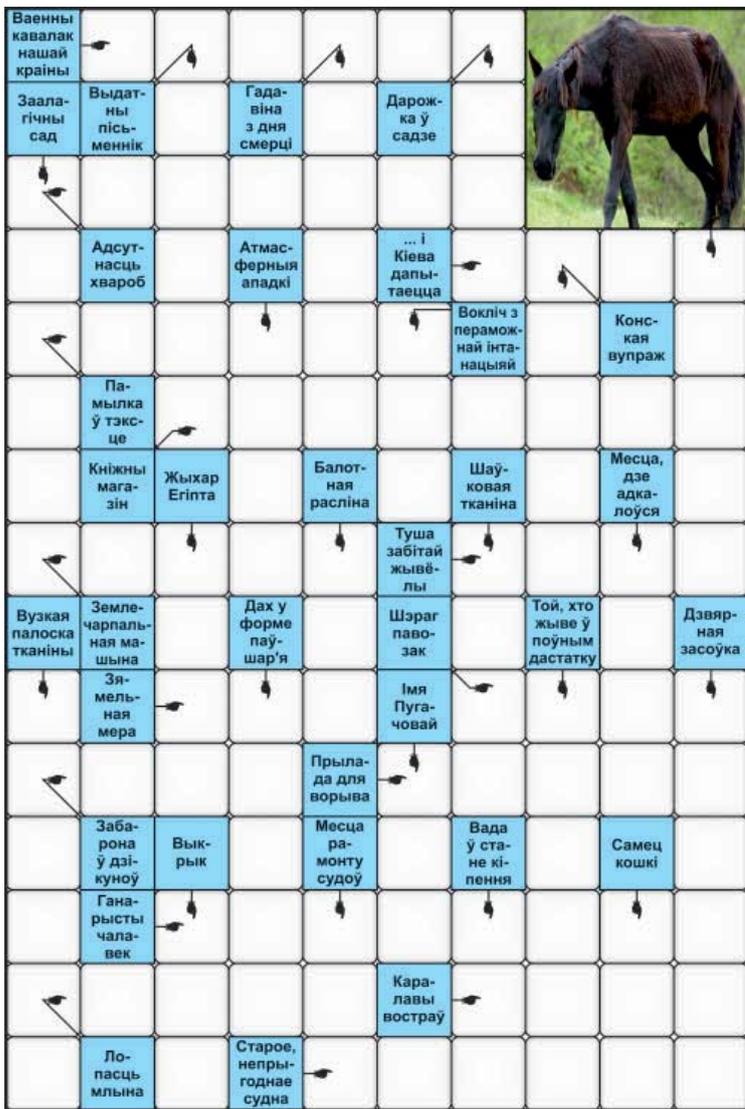
Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в указанном размере, перечисляемый на расчетный счет BY24 АКВБ 3012 0000 4181 0400 0000 ГОВ № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК АКВБВY2X, код назначения платежа 40901, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости»; представить в ГУ «Гродненский центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования; дополнительно представляются: гражданом – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом негосударственного юридического лица РБ – доверенность, выданная юристом, документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится 9 апреля 2024 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1 (актовый зал).

Принем документов осуществляется по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 117 с 11 марта по 3 апреля 2024 года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке продажи, не завершенных строительством не законсервированных жилых домов, дач с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220. Аукцион проводится аукционистом при наличии двух или более участников аукциона. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер не поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды последнюю цену и объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона предлагается этому участнику при его согласии по начальной

цене предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов. Победитель торгов либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка, как единственный, подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся обязан: внести плату за земельный участок; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона. После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома, один экземпляр протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся. Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Ваенны кавалак нашай краіны

Заалягчы сад

Выдатны пісьменнік

Гадавіна з дня смерці

Дарожка ў садзе

Адсутнасць хвароб

Атмасферныя ападкі

... і Кіева дапытаецца

Вокліч з пераможнай інтанцыяй

Конская вупраж

Памылка ў тэксце

Кніжны магазін

Жыхар Егіпта

Балотная расліна

Шаўковая тканіна

Месца, дзе адкалоўся

Туша забітай жывёлы

Той, хто жыве ў поўным дастатку

Дзвярная засоўка

Вузкая палоска тканіны

Землекарпальная машына

Дах у форме паўшар'я

Шэраг павозак

Імя Пугачовай

Зямельная мера

Прылада для ворыва

Вада ў стане кіпення

Самец кошкі

Забарона ў дзікуноў

Выкрык

Месца рамонту судоў

Вада ў стане кіпення

Самец кошкі

Ганарысты чалавек

Каралявы востраў

Лопасць млына

Старое, непрыгоднае судна

СКАНВОРД

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ
 Па гарызанталь: Аўрuga, Здароўе, Зьяжк, Аліска, Кітгарн, Драга, Мяса, Акр, Абоз, Табу, Арапа, Задважжа, Крыло, Атоп, Карыта, Па вертыкалі: Кляскі, Утоджі, Апага, Заасцад, Зорка, Кляча, Снег, Ата, Араб, Вар, Мура, Скоп, Стужка, Купал, Багаты, Завага, Ала, Зык, Док, Вар, Кот.

Склаў
Юрый ФАЛІНСКІ,
 г. Мінск.

СЁННЯ

Месяц
 Апошняя квадра
 3 сакавіка.
 Месяц у сузор'і
 Казярога.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	7.45	18.57	11.12
Віцебск	7.36	18.45	11.09
Магілёў	7.36	18.47	11.11
Гомель	7.31	18.45	11.14
Гродна	8.00	19.13	11.13
Брэст	7.59	19.15	11.16

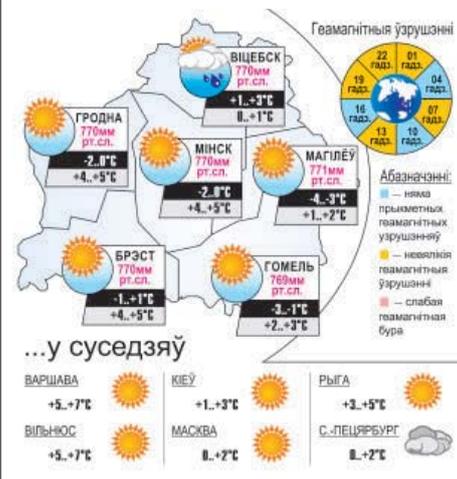
Імяніны

Пр. Алксандра, Астала, Георгія, Данілы, Цімафея, К. Клаудзіі, Розы, Эльвіры, Віктара.

Фота Андрэя ФЕАКІСТАВА

ЗАЎТРА

6 САКАВІКА

Даты

Падзеі

Людзі

1899 год — нарадзіўся (в. Дакудава, цяпер у Крупскім раёне) Пётр Андрэевіч Самцэвіч, беларускі фалькларыст і лінгвіст. У 1922 годзе скончыў Горы-Горацкі сельскагаспадарчы інстытут, пазней вучыўся ў Мінскім педагагічным інстытуце. Працаваў настаўнікам, збіраў матэрыялы па гісторыі, географіі, геалогіі Барысаўшчыны. Адзін з арганізатараў Барысаўскага краязнаўчага музея, якому перадаў калекцыю прадметаў археалогіі і этнаграфіі. Запісаў больш за 1000 фальклорных твораў; больш за 300 тэкстаў перадаў Інбелкульту. Па даручэнні камісіі Інбелкульты па складанні гістарычнага слоўніка беларускай мовы збіраў і апрацоўваў лінгвістычны матэрыял. Склаў слоўнік тэпанімаў і мікратапонімаў Барысаўшчыны і Крупшчыны.

1923 год — нарадзіўся Анатоль Аляксандравіч Ляляўскі, беларускі рэжысёр тэатра лялек, народны артыст Беларусі. У 1956—1986 гадах — галоўны рэжысёр Дзяржаўнага тэатра лялек Беларусі. Адначасова з 1975 года выкладаў у Беларускам тэатральна-мастацкім інстытуце. Сярод найлепшых пастановак: «Сярэбраная табакерка», «Скажы сваё імя, салдат», «Доктар Айбаліт» і іншыя.

1937 год — нарадзілася Валяціна Уладзіміраўна Церашкова, лётчыца-касманаўт СССР, Герой Савецкага Саюза. Бацькі паходзяць з Беларусі. Першая ў свеце жанчына-касманаўт, першая ў свеце жанчына-пілот (камандзір) касмічнага карабля і першая ў свеце жанчына, якая здзейсніла адзіночны палёт у космас (без экіпажа) на караблі «Усход-6»; першая

у Расіі жанчына ў званні генерала (генерал-маёр авіяцыі ў адстаўцы).

1619 год — нарадзіўся Сірано дэ Бержэрак, французскі вучоны і пісьменнік. Аўтар навукова-фантастычнага рамана «Іншае святло, або Дзяржавы і імперыі Месяца», а таксама вершаў, памфлетаў і камедыі. Герой рамантычнай драмы Эдмона Растана «Сірано дэ Бержэрак».

1665 год — У Лондане выйшаў першы ў свеце навуковы часопіс — «Філасофскія працы Каралеўскага таварыства».

1857 год — Вярхоўны суд ЗША пастанавіў, што рабы з'яўляюцца таварыствам.

1918 год — у Петраградзе адбыўся VII экстранны з'езд РСДРП(б). З'езд разгледзеў Палітычную справаздачу ЦК — даклад аб вайне і міры, пытанне аб пераглядзе праграмы і назвы партыі. РСДРП(б) была перайменавана ў РКП(б).

1927 год — нарадзіўся Габрыэль Гарсія Маркес, калумбійскі пісьменнік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па літаратуры. Аўтар апавесцяў «Палкоўніку ніхто не піша», «Апалае лісце», рамана-эпапеі «Сто гадоў адзіноцты» і іншых.

ПАЎЛА КАЗЬБА:
 «Калі чаго-небудзь вельмі моцна хочаш, увесь Сусвет будзе садзейнічаць таму, каб спраўдзіць тваё жаданне».

УСМІХНЕМСЯ

Чым даўжэй жыву, тым больш рэчаў, якія можна рабіць напаяўлячы.

— Што ты робіш са сваім жыццём? Ты так і збіраешся

праваляцца на канале, глядзячы серыялы?
 — Так.
 — Можна з табой?

Спраўднае каханне — гэта калі памыў ката, а ён усё роўна да цябе прыйшоў.

Здравае харчаванне — гэта калі абавязкова фільтруеш ваду з-пад крана, перад тым як заварыць «Дашырак».

— Дарма адмаўляешся, пельмені даволі смачныя.

— Можна, пельмені і смачныя, толькі нармальныя людзі бярুць у кінатэатр папкорн.